ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4504 11/24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 2 ՌԱՄԱԶԱՆ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4504

درعلیه ده غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, որուն փուլը 100 դրուշի հաշուով:
[illegible] թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

«ՎՈՐՈՅՐ»ԻՆ

Այն բազմաթիւ նամակներուն մէջ, զորս ստացայ Երուսաղէմի պարտքը վճարուած վերնագրով յօդուածիս հրատարակութենէն մինչեւ հիմա, կան քանի մը հատ ալ Ս. Յակոբեանց միաբաններու ստորագրութիւնը կրող: Այդ բոլոր նամակները միեւնոյն շեշտը ունին համակրանքի ու կը թելադրուին բուն ներքին միաբաններէ, յետագայ հարցումները ուղղել Ձեզ, լուսաբանուելու փափաքով հրապարակաւ:

Ա.—Իրա՞ւ է թէ Ժառանգաւորաց վարժարանը երբեք իր անունին ու կոչման արժանի դիրք մը չունի այսօր եւ Սահակ եպիսկոպոս Խապայեանցի պէս լուսամիտ եկեղեցական մը հարկ դատեր է Ատանայէն նամակով մը խնդրել նոյն վարժարանին ծրագրի բարձրացումը:

Բ.—Իրա՞ւ է թէ Գ. Խաղիրին այդ փոքրադիր վարժարանին մէջ գայթակղալից, մեղքեր երեւան ելեր են ճիշդ այն պարագային, երբ փափաք կը յայտնէիք Արեւելքի մէջ որ կարենայի այցելել Երուսաղէմ անձամբ համոզուելու իրերու իրապէս փայլուն հանգամանքին:

Գ.—Իրա՞ւ է թէ տասը ամէ ի վեր վանքին գրքերու թանգարանը ոչ մէկ անգամ բացուած է և թէ միաբանութեան տգիտութիւնը ուղղակի կամ անուղղակի կը քաջալերուի:

Դ.—Իրա՞ւ է թէ տարեկան 10,000 լիրա ծախսով ուխտ մը վերջերս քանի մը հատ որբեր ապսպրած է պարզապէս աս ու ան շլացընելու և իր պարտականութիւնը լրացնողի ձեւեր առնելու համար:

Ե.—Իրա՞ւ է թէ քսանըութը հազար լիրայի արժողութեամբ կալուածը ծախուելէն, այսինքն անցեալ տարուընէ ի վեր Երուսաղէմի վանքը ՎԵՑ ՀԱԶԱՐ լիրայի նոր պարտք մը ունեցեր է եւ այս հաշուով քանի մը տարիէն նոր կալուած մը ծախելու, այսինքն նոր կտակ մը ջնջելու տխուր եւ անարդարանալի հարկին մէջ պիտի գտնուի:

Զ.—Իրա՞ւ է թէ վանքը տակաւին լըսարան մը չունի, ու մամուլի մեքենային ու կարգ մը կտակներու տրամադրութեանց վրայ հանգստեան «Աշխարհ ամենայնը» երգուեր է:

* * *

Մենք անձնապէս ծանօթ ենք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան Պատրիարքին լուսամիտ ոգւոյն և յառաջդիմասէր մըտքին, ու վերի հարցումները ընելու տըխուր հարկին մէջ դրին մեզ նոյն իսկ Երուսաղէմի վանքին միաբաններէն ոմանք: Մենք հրապարակաւ Ս. Յակոբայ ուխտէն դրամական հաշիւ պահանջելու չափ տխմար չենք: Միայն հաստատապէս կը փափաքինք այդ վանքին բարձրութեան և զարգացման, որուն արժանի է իրաւամբ իբր հազարամեայ դարաւոր հաստատութիւն մը. կրօնաթերթի մը հաստատման, վարժարանի իրական բարձրացման մեր նախորդ առաջարկներուն կը միացընենք այսօր լսարանի մը հաստատման և գրադարանի բացման կենսական խնդիրներն ալ: Այս առաջարկները դրամական մեծ զոհողութեան մը չեն կարօտիր, և ատոնց իրականացումը ուղղակի կապ ունի Ս. Յակոբեանց վարկին բարոյական բարձրացման հետ: Խոնարհաբար համբուրելով իր Ս. Աջը, ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութիւնը կը հայցենք, բացարձակապէս վստահ թէ Վեհապետեանի մը օրով միայն կրնան իրականանալ այս խնդիրները և ատով անջնջելի անմահութիւն մը տալ իր օգտաշատ պաշտօնավարութեան շրջանին:

Վերջին հարցում մը մեր սիրելի «Վորոյր»ին:

Արդեօք Արեւելքի այս թի՞ւն ալ վասն ի վերուստ պիտի ըլլայ նախորդ յօդուածիս պէս վանքէն, ինչպէս սրամտօրէն դիտել կու տայ նամակագիրներէս արժանահաւատ հայր սուրբ մը:

Իզմիր Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ'ԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՌ Պ. ՆՈՒՄԻՆ

Կ'երեւայ որ ձեզի մեծ վիշտ պատճառած ենք, Պոլսական փոքրադիր օրաթերթի մը 501րդ թիւին մէջ ձեր հրաշակերտած քրոնիկին տխուր ազդեցութիւնը չեզոքացնելու համարձակելով: Սակայն բարեբաղդաբար դուք, առանց շիկնելու, կը կրկնէք ձեր փտած յանկերգը, այս անգամ թերեւս քիչ մը աւելի անպատկառօրէն, նոյն փոքրադիր օրաթերթին 530րդ թիւին մէջ, յանկերգ մը՝ որ կը պարունակէր յաւէտ խեղաթիւրում, քան թէ փաստ և տրամաբանութիւն, վասնզի ամէն մարդ գիտէ արդէն թէ խեղաթիւրումները կը սկսին հոն՝ ուր փաստերը կը սպառին:

Ընթացիկ ամսոյ մեր 25 թուակիր գրութեամբ, զոր առիթ ունեցանք ուղարկելու Սուրհանդակի Պատ. Խմբագրութեան, ուղղելու համար ձեր երեւակայական թիւրիմացութիւններէն մէկը, այնպէս որ ձեզ հետ թէ՛ այդ օրաթերթին խմբագիրը և թէ ամէն ողջամիտ ընթերցող համոզուեցան անշուշտ թէ բոլորովին անտեղի էր այն գռեհիկ գոչումը՝ զոր փորձեցիք յարուցանել փոքրադիր անմեղ ածականին շուրջը:

Հակառակ մեր համոզումին, հիմա է որ կը հասկնանք թէ դուք ալ կոյրզկուրայն ու ստրկօրէն կը հետեւիք այն համատարած կանխակալ կարծիքներուն՝ որոնք անորակելի մասնաւոր շարժառիթներով կազմուած են ի հեճուկս Սանասարեան վարժարանի: Հիմա է որ կը հասկնանք թէ կը գտնուին եղեր Տօն Քիշոթներ, որոնք իրենք զիրենք իբր ընդհանուր դատախազներ նկատելով կրթական դատին, ծիծաղաշարժ և տղայամիտ առնչութիւններ կը հաստատեն օրաթերթերու դիրքերուն և... մարդոց հասակներուն միջեւ, առնչութիւններ՝ որոնք դժբաղդաբար ծնունդ են պարզապէս անազնիւ նկարագրի: Ով որ կ'ուզէ փոքր ի շատէ ուսումնասիրել յոռի քննադատութեան արուեստը, պէտք է որ փութայ անպատճառ կարդալ ձեր այդ կրկին հրաշակերտները՛.՛.՛:

Ասոնցմէ առաջինին մէջ կը յիշատակէք Սանասարեանի ընթացաւարտ չորս-հինգ ուսուցիչներ՝ Իզմիրի ազգային վարժարաններու մէջ դասախօսող, մինչդեռ երկրորդին մէջ միայն երեք ընթացաւարտ ուսուցիչներու շուրջը կը յածիք: Ստորագծուած թիւերուն միջեւ տեսնուած այս հրաշալի հակասութիւնը ըմբռնել կարենալու համար՝ անշուշտ պէտք չկայ ձեզի չափ Նըրբամիտ քանակագէտ մը ըլլալու:

Նոյնպէս ձեր առաջին քրոնիկին մէջ ո և է ակնարկութիւն ըրած չըլլալով հանդերձ Նուպար-Շահնազարեան և Պէրպէրեան վարժարաններու մասին, ձեր երկրորդ յօդուածին մէջ, տարօրինակ յուշավրիպումով մը այդ կրկին վարժարաններու անունները իբր փաստ մէջ կը բերէք, և այսպէս անպատշաճ զուգակշիռ մը կ'ընէք Սանասարեանի հետ, և ընթերցողներէն անոնք որ միամիտ են՝ կը կարծեն թէ զուտ ճշմարտութիւն մըն է ձեր խօսածը և թերեւս մինչեւ իսկ ձեզ կրթական գործին ճշմարիտ նախանձախնդիր մը նկատելու պարզմտութիւնը ունեցողներ ալ գտնուին:

Սակայն պարտիք միանգամ ընդմիշտ գիտնալ, թէ դուք և ձեր հաւանական համախոհները—ստուարաթի՞ւ թէ փոքրաթիւ—, օրինապէս իրաւասութիւն չունիք ձեր յարուցանել կարծած դատին մէջ դատախազի, վկայի և դատաւորի դերերը միանգամայն ստանձնելու, քանի որ վարժարանը արդէն ունի իր վրայ հսկող մարմիններ. կտակակատար, խնամակալութիւն, հոգաբարձութիւն, տեսչութիւն և ուսուցչական ժողով: Այս կազմակերպեալ պաշտօնական մարմիններու հանդէպ, չենք գիտեր ի՛նչ տեսակ խելք պէտք է ունենայ մէկը՝ մտքէ իսկ անցընելու համար թէ բոլոր ասո՛նք իբր թէ միաբանած են անխղճօրէն չարաչար գործածելու իրենց վրայ դրուած վստահութիւնը և կամ հոգելոյս կտակակատարին բարեգէտ նպատակը, բան մը՝ զոր կ'ուզէք ոսկեզօծ դեղահատերու պէս կլլեցնել դուք և ձեզ նման երանելիները: Պահ մը ենթադրելով իսկ թէ դատախազի, վկայի և դատաւորի հանգամանքները կրնան միաւորիլ միեւնոյն անձին մէջ, ողջմտութիւնը հարկաւորապէս կը պահանջէ վճռելէ առաջ՝ տեղւոյն վրայ խնդիրը քննել եւ ապա դատել, քանի մը ընթացաւարտներու այսինչ կամ այնինչ առարկային մէջ ցոյց տուած անյաջողութեան վրայ չհիմնուիլ ու ասկէ խաբէօրէն չհետեւցնել թէ անոնք անյաջողակ են ամէն առարկայի մէջ, մէկ քանի ընթացաւարտի ուսումնական կարողութեան վրայ չչափել ամբողջ վարժարանի արդիւնքը, վերջապէս չափազանց զգուշանալ ամէն տեսակ կանխակալ կարծիքներէ, որչափ ալ ասոնք դժբախտ ծաւալում մը գտած ըլլան:

Ըստ այսմ, եթէ երբեք ճշմարտապէս նախանձախնդիր էք կրթական գործին, և եթէ երբեք անկեղծօրէն դուք ձեր անձին մէջ կը զգաք հոգեբան և անկողմնակալ քննիչի ձեռնհասութիւնը, կարող էք ձեր շնորհաբեր ներկայութեամբ անպայման պատուել Սանասարեան վարժարանը, անձամբ ներկայ գտնուիլ դասախօսութիւններուն, որպէսզի Թովմաս առաքեալի նման կարենաք ի մօտոյ շօշափել, զգալ, հաւատալ և դատել թէ ո՛րչափ խնամով կ'աւանդուին ուսումները, մանաւանդ հայերէնի և օսմաներէնի դասերը (որոնց մասին ձեր խելքէն դուրս դիտողութիւններ կընէիք), որպէս զի՝ նոյն իսկ ձեր բառերով՝ կարող ըլլաք ծառը իր պտուղէն դատելու և այսպէս միանգամ ընդ միշտ զերծ մնալու ամէն նախապաշարումէ: Այցելութեան այս անհրաժեշտ պայմանը գործադրելէ՛ յետոյ կարող էք գրիչ շարժել ձեր կրելիք տըպաւորութիւններուն համեմատ: Կրնաք միանգամայն ապահով ըլլալ թէ դասարաններու դռները գոց չպիտի գտնէք ձեր առջեւ, այլ ընդհակառակը ամէն հնարաւոր դիւրութիւններ չպիտի զլացուին ձեր այս փափուկ պաշտօնին կատարման մէջ (բացի ճանապարհածախսէն զոր կրնաք անշուշտ հոգալ իբր ճշմարիտ նախանձախնդիր տոհմային կրթութեան), մանաւանդ որ այս գեղեցիկ առթիւ պատիւ պիտի ունենանք յականէ յանուանէ ճանչնալու ձեր մեծութիւնը, որ մինչեւ ցարդ՝ մեր սեւ բախտին բերումով՝ կեղծանուամբ միայն կը ներկայանաք մեզ:

Այս այցելութեան խնդիրը ձեր բարեհաճ տնօրինութեան յանձնելով, կ'անցնինք հարցնելու թէ ի՛նչ կ'ըսէինք մենք Արեւելքի 4470րդ թուով.— Թէ որ և է շրջանաւարտ կրնայ օգտուած չըլլալ դասարաններուն մէջ աւանդուած այսինչ կամ այնինչ առարկայէն, թէ անիրաւութիւն է ժխտել միւս առարկաներուն մէջ անոր ունեցած յաջողակութիւնը, թէ իմաստակութիւն է ապիկար նկատել այդ վարժարանէն ելած բոլոր ընթացաւարտները, թէ վարժարանին ուսուցչական մարմինը—մասնաւորապէս ձեր ակնարկած ընդհանուր պատմութեան, հայերէնի և մաթեմաթիքի ուսուցիչները—իրենց մասնագիտութեամբ նախանձելի դիրք մը կը գրաւեն և արդիւնաւորապէս կը դասախօսեն երկար տարիներէ ի վեր, թէ Սանասարեանի շրջանաւարտները իրենք զիրենք ամենագէտ և անսխալ չեն դաւանիր, ինչպէս որ դուք ալ այնպէս չէք դաւանիր զձեզ, ևայլն:

Իսկ դուք, չենք գիտեր ինչպիսի ազնիւ ոգիէ ներշնչուած, փոխանակ ուղղակի հերքում տալու մեր այս իրաւացի յառաջբերումներուն, պատիպաս փաստեր կը մուրաք, հոգ տանելով միանգամայն՝ ըստ ձեր բարի սովորութեան՝ գործածելու գռեհիկ ոճ մը, որ ամէն ողջամիտ ընթերցողի ծիծաղն ու արգահատանքը կը շարժէ:

(Շար.) Գ. ՃԻՑԵՐՃԵԱՆ

ՀՍԿԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՐ

Տէյլի Մէյլի 1900 օգոստոս 2 թուակիր թերթին մէջ հետեւեալ հետաքրքրական յօդուածը կը գտնենք.— Հանգուցեալ Ալփրէտ իշխանին, էտինպուրկի դուքսին կեանքը ապահովագրուած էր աւելի քան եօթնուկէս միլիոն ֆրանքի. այս պատկառելի գումարը դուրս պիտի ելլէ ապահովագրական ընկերութեան դրամարկղերէն:

Անգլիական գրեթէ բոլոր ընկերութիւնները մասնակցած են Ալփրէտ իշխանին ապահովագրութեան, բայց Ն. Արքայական Բարձրութեան առողջութեան, վերջին չորս տարիներու մէջ ունեցած տագնապալից վիճակը զգուշացուցած էր այս ընկերութիւններուն թէ իշխանին օրերը համրուած էին: Հետեւաբար ասոնք շատ զգալի վնաս չպիտի կրեն, դուքսին յանկարծական մահուամբ, թէպէտեւ անոր ապահովագրութեան գումարը ահագին է, ըստ որում ընկերութիւններուն մեծագոյն մասն արդէն գանձած են իրենց վճարելիք գումարը:

Վեհապետները միշտ ճոխաբար կեանքի ապահովագրութիւններ կնքած են, ասոնցմէ շատերը իրենց կեանքի ընթացքին մէջ անսահման եկամուտներ ստանալով՝ անկարող են որ և է բան կտակելու բայց միայն իրենց անդրանիկ որդիներուն: Արդ ապահովագրութեան միջոցաւ ասոնք կրնան իրենց հարստութիւնը թողուլ իրենց միւս զաւակներուն:

Արքայական գերդաստաններուն մէջէն Իտալիոյ վախճանեալ Ումպերթօ թագաւորը բացառութիւն կազմած չէ այս կանոնէն, և իր մահը արձագանգ պիտի գտնէ ապահովագրական քանի մը ընկերութիւններու մէջ, որոնք մեծաքանակ գումարներ պիտի վճարեն Մարգարիտա Թագուհւոյն: Անգլիական ընկերութիւնները զգալապէս վնասուած են անոր մահուամբ:

Վիքթորիա Թագուհին փոքրիկ ոսկեհանք մը եղած է՝ ապահովագրական ընկերութիւններուն համար՝ իր երկարակեցութեան պատճառաւ: Թագուհին ոչ միայն ապահովագրած է իր իսկ կեանքը, այլ նաեւ Լոնտոնի միջնաքաղաքին մէջ ունեցած հարիւրաւոր կալուածներու վարձագրերուն պայմանաժամը կ'աւարտի Թագուհիին հետ, և վարձակալները ամէնքը ապահովագրած են Ն. Շնորհաշուք Վեհափառութեան կեանքը:

Կալլէսի իշխանը նոյնպէս ապահովագրուած է մեծաքանակ գումարներով, բայց Վիլհելմ կայսեր ապահովագրին մէջ նշանակուած գումարը շատ պատկառելի չէ:

Մ. Փ. Հ. Փիվի է մէկը այն մարդոցմէն՝ որոնք ամէնէն խոշոր գումարներով ապահովագրուած են:

Այս անձը վերջերս աւելի քան հինգ միլիոն ֆրանքի ապահովագիր մը ստորագրած է ամերիկեան ընկերութեան մը գրասենեկին մէջ. այս ապահովագրին տրամադրութեան համաձայն, Մ. Փիվի պարտի վճարել իբր 250,000 ֆրանքի տարեկան ապահովագին մը՝ իր մնացորդ օրերուն համար: Ամբողջ վեց ամիս Մ. Փիվիի կողմէ կարգուած փորձագէտ անձեր քննութիւն մը կատարած են ապահովագրական ընկերութիւններուն նկատմամբ՝ ամերիկեան ընկերութիւն մը վերջնականապէս ընտրելէ առաջ:

Իբր միայն մէկ բացառութեամբ, այս է ամէնէն մեծագումար ապահովագիրը՝ որ երբեք տրուած է միակ ընկերութեան մը կողմէ: Այս միակ բացառութիւնը կը պատկանի ապահովագրի մը՝ հաւասար գումարով՝ որ տրուած է Մ. Կ. Վ. Վանտէրպիլթի համար, բայց այս վերջնոյն տարեկան ապահովագինը կը հասնի միայն 155,000 ֆրանքի մինչդեռ Մ. Փիվի, տարին իբր 100,000 Փր. աւելի կը վճարէ:

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Բէքինի դեսպանները.—Մոնսէնեօռ Ֆավիէի յայտարարութիւնները.—Պատերազմական գրաւումները.—Զանազան լուրեր:

Սպանիական դեսպանը, իբր երիցագոյն անդամ դեսպանական մարմնոյն, պիտի նախագահէ դեսպանատանց մէջ կատարուած գումարումներուն: Պ. տ'Անթուան քարտուղարի պաշտօն պիտի վարէ: Ուաշինկթընի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կը հաւաստուի թէ Անգլիոյ բռնած դիրքի մասին թիւրիմացութիւն կայ և թէ Անգլիա յանցաւորներուն համար աւելի խիստ պատիժներ և միջոցներ չի պահանջեր, այլ կատարելապէս համակարծիք է Մ. Նահանգաց հետ:

—Բէքինի մէջ Ռուսերը, Ամերիկացիները և միւս կառավարութիւնները բրինձ կը բաշխեն կարօտ Չինացիներուն:

—Բէքին-Թիէն-Ցին երկաթուղիին երթեւեկութիւնը վերահաստատուեցաւ, բայց կառախումբը մէկ ժամէն կը կտրէ չորս մղոնի հեռաւորութիւնը:

—Թէեւ Գերմանները ամէն օր լուր կու տան թէ Պոքսըրներու խումբեր կան, ո՛չ Անգլիացիները և ոչ ալ ամերիկացի զօրավարը սպառազինուած Պոքսըրներու խումբի մը չեն հանդիպիր Բէքինի շըրջակայքը:

—Հինգ չինացի երեւելիներ, որոնց հրաւէր ուղղուած էր իրենց աջակցութիւնը նուիրել, ներկայ գտնուեցան Բէքինի քաղքին առժամեայ վարչութեան գումարման:

—Հարաւային Չինաստանի կացութեան վրայ Չինկ իշխանը և Լի-Հունկ-Չանկ գոհացուցիչ տեղեկութիւններ կու տան: Ատոնք Ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոնը ապահովցուցեր են թէ Հնդկաչինու սահմանագլուխին վրայ եղած զէնքի ու զօրքերու շարժումները անկարեւոր են և աւազակութեանց առաջքը առնելու համար կատարուած են: Չինացի լիազօր պատուիրակները նաեւ յայտարարեր են թէ հաշտութեան բանակցութիւնները դեռ չաւարտած՝ Չին խառնաշփոթութիւններու տեղի չի տար:

—Սթանտարտի խօսքին նայելով, չինացի բարենորոգիչները հեռագիրներ ստացեր են Սի Նկան-Ֆուէն, որոնց համաձայն կայսրը որոշած է Բէքին դառնալ, հաւանաբար տարեգլխէն առաջ: Թունկ-Ֆու-Սիանկ միշտ Սի-Նկան-Ֆու կը գտնուի:

—Բէքինի եպիսկոպոս Մոնսէնեօռ Ֆավիէ չորեքշաբթի իրիկուն Մարսիլիա հասաւ Թոնքին շոգենաւով: Եպիսկոպոսը իմանալով թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան աստիճանը նուիրած է իրեն, ըսաւ. «Կառավարութիւնը շատ բարեացակամ է ինծի նկատմամբ, որ Քրիստոսի համեստ ծառան եմ:» Շոգենաւին մէջ խօսակցութեան մը պահուն՝ մոնսէնեօռ Ֆավիէ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրեր է. «Երեսուն ինը տարիէ ի վեր Չին կը գտնուիմ, հետեւաբար կը ճանչնամ երկիրն ու զայն տակնուվրայ ընող պատճառները: Չինու մէջ ծագած խառնաշփոթութիւնները Թուան իշխանին գործն են ամբողջովին: Այդ իշխանը պետական գործերէ դուրս ձգուած ըլլալով, միտքը դրաւ վրէժխնդիր ըլլալ և խռովութիւն սերմանել Չինու մէջ: Երբ Թուան իշխանութեան գլուխ անցաւ, պետական գործերուն վրայ տեղեկութիւն չունէր. իրմէ առաջ կնքուած դաշնագրութիւնները անծանօթ էին իրեն. այդ օրուընէ երդուընցաւ անողոք ատելութիւն մը սնուցանել ամէն անոնց նկատմամբ, որոնք նպաստած էին այդ դաշնագրութեանց կնքման, և միեւնոյն ատեն որոշեց ջնջել այն ամէն բան որ առանց իրեն հաւանութեան եղած էր: Բայց երբ Թուան իշխանը, Պոքսըրներու աջակցութեամբը խառնաշփոթութիւններ առաջ բերաւ, Եւրոպացիներուն ուժին վրայ գաղափար չունէր, որոնք կանոնաւորաբար ձեռք կ'անցընէին առանձնաշնորհումները, հանքերը եւ ճարտարուեստները: Գիտնալով որ Չինացի քրիստոնեաներն ալ Եւրոպացիներուն միացած էին, իր ատելութիւնը անոնց վրայ ալ տարածեց: Բոլոր դըժգոհները իր գլուխը հաւաքելով սկսաւ գլուխները կտրել այն բոլոր Չինացիներուն, որոնց համար կը կասկածուէր թէ իրենց ներկայացուցիչներու միջոցաւ առեւտրական յարաբերութիւն հաստատած են Եւրոպացիներուն հետ: Թուան իշխանին նպատակն էր յետոյ գրաւել Բէքինը. մասամբ յաջողեցաւ ասոր մէջ, բայց վերջնական յաջողութիւնը իր երազածը չեղաւ:»

Մոնսէնեօռ Ֆավիէ նաեւ յայտարարեր է թէ Պոքսըրները գող ու աւազակ մարդիկ են և թէ կրօնական պատերազմ մը

—)(60)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԲ.

Կրաս այնքան խիստ չէր, պիտի ներէր անոր քմահաճ սէրը Նիմայի նկատմամբ: Ու երբ անոր խոստովանէր իր զղջումը, իր զգացած բուռն սէրը, այն ատեն Ռաուլ, առանց վայրկեան մը իսկ վարանելու, իրեն համար պիտի զոհէր միւսը:

Պայծառ ու հանդարտ գիշեր մըն էր. երկինքին վրայ լուսաւորներ կը պլպլային. Կրասի բարձր հասակը կը ստուերագծուէր մութին մէջ, որ իր գլխարկը խոտերուն մէջ նետած ու ձեռքերը խաչաձեւած՝ Ռաուլի պատասխանին կը սպասէր:

—Կը զարմանամ ձեզ հոս գտնելուս, ըսաւ Ռաուլ, ցուրտ շեշտով մը: Մտքէս չանցաւ որ այդ անստորագիր նամակը, որ ծուռ գիրով մը գրուած էր, ձերը ըլլար: Չէի կարծեր որ ձեր նախկին ձախորդ թղթակցութիւնը վերսկսէիք:

Կրաս չհասկնալ ձեւացուց Ռաուլի այդ վերջին խօսքերուն մէջ պահուած թաքուն իմաստը. ու ցուրտ և անտարբեր տեսնելով զայն՝ տխուր շեշտով մը յարեց.

—Եթէ կ'ուզէք անցեալին վրայ չխօսինք: Եթէ ինծի անարժան եղող այդ եղանակով փորձեցի ձեզ տեսնել, վայրկեան մը խօսիլ ձեզի հետ, պատճառը այն է որ կ'ողբամ այդ անցեալը և իմ արեան գնով կ'ուզեմ զայն ջնջել:

Ռաուլ նշմարեց որ Կրաս իր խօսելու շեշտը փոխած էր, ինչ որ վախ պատճառեց իրեն, մտածելով որ ո՛վ գիտէ ինչ նոր ծուղակ կը պատրաստէր այս անգամ: Որոշեց աւելի աւելի զգոյշ շարժիլ ամէն պատահականութեան առջեւ:

Բայց Ռաուլի կասկածները անտեղի էին. Կրաս իրաւցնէ անկեղծ էր և ատիկա կը հասկցուէր իր սա խօսքերէն.

—Ռաո՛ւլ, անդիմադրելի ուժ մը զիս դէպ ի ձեզ մղեց: Հոս եկած եմ թախանձելու, պաղատելու համար ձեզի: Թէեւ շատ ուշ, սակայն կը զգամ թէ առանց ձեր ներման, չեմ կրնար ապրիլ:

Ռաուլ գլուխը ցնցեց մեղմիւ:

—Աստուած վկայ որ սրտիս մէջ ո և է ատելութիւն չունիմ ձեզի նկատմամբ... Ներեցէք իմ մոլորման մէկ վայրկեանիս, որուն վրայ դառնապէս կ'ողբամ այսօր. ատոր համար մի ենթարկէք զիս մշտընջենական տանջանքներու . . . : Գէթ ձեր մօրը յիշատակին համար որ այնքան կը սիրէր զիս և մեր միանալուն կը փափաքէր, իմ մօրս սիրոյն համար, որ իր զաւկին պէս կը սիրէ ձեզ, Ռաուլ կը պաղատիմ ներեցէք ինծի... ահա՛ ձեր առջեւ կը ծնրադրեմ: Տեսէք որքան կը նուաստանամ և տակաւին անգութ ու անողոք էք ինծի նկատմամբ:

—Կը կրկնեմ թէ, պատասխանեց Ռաուլ առանց փոխելու իր անողոք ու ցուրտ շեշտը, ներելիք բան չունիմ ձեզի. կեանքի մէջ մեր հետեւած ճամբաները տարբեր են իրարմէ. նոյն իսկ հաւանական է որ ա՛լ չտեսնենք զիրար...

Կրաս ընդմիջեց.

—Կը տեսնեմ որ չհասկցաք զիս. Թէեւ իմ կանացի ամօթխածութիւնս պիտի վիրաւորուի, սակայն մինչեւ այդ խոստովանութիւնը ընելու աստիճան առաջ պիտի երթամ: Ո՛չ, չհասկցաք ըսածներս, չգուշակեցիք իմ յանկարծական կերպարանափոխութեանս շարժառիթը: Գիտէ՞ք ինչու այս աստիճան նուաստացայ, ձեր ոտքերուն ինկայ թախանձագին...

Կրաս այս ըսելէն յետոյ խորունկ հառաչ մը արձակեց և իր ձեռքերուն մէջ ծածկեց գլուխը:

—Պատճառը այն էր որ կը սիրեմ ձե՛զ, Ռաուլ... բուռն, կատաղի սիրով, յիմարաբար: Պատճառը այն է որ, հակառակ իմ կամքիս, իմ մտածմանս միակ առարկան եղած էք: Որովհետեւ անձելի տանջանքներու ենթարկուած եմ և կը վախնամ որ մի գուցէ խենթենամ, երբ չգթաք ինծի: Ա՛հ, այդ սէրը, այդ տարփանքը... առաջ կը ծիծաղէի վրան: Երբեք չէի հաւատար թէ անիկա գոյութիւն ունի աշխարհիս վրայ և կամ գէթ ինքզինքս զերծ կը կարծէի անկէ:

Պ. տը Պլինեաք այս անգամ սարսաց: Կրաս արհաւիրք կը պատճառէր իրեն, և սակայն կ'ըմբռնէր թէ ճշմարտութիւնն էր որ կ'ըսէր նորատի աղջիկը: Կրաս մտազբաղ այն գաղափարով որ քանի մը օրէ ի վեր կը տանջէր զինքը, կը կրկնէր միշտ:

—Կը սիրե՛մ ձեզ. կը սիրեմ ձեզ մեռնելու աստիճան... Ա՛հ, անկարելի է որ դուք ալ չզգաք այդ սէրը... ո՛հ մտիկ ըրէք ինծի, ըսի ձեզի թէ նողկանք կը զգամ անցեալէն: Ինծի համար հարստութիւնը, դրամը նշանակութիւն չունի ա՛լ. կեանքիս մէջ ամէն ինչ ձեր վրայ կեդրոնացած է... աշխարհի բոլոր նուիրական բաներուն վրայ կ'երդնում թէ ձեր ամուսինը ըլլալով միայն երջանիկ պիտի կրնամ ըլլալ: Պ. տը Պլինեաքի կացութիւնը շատ դժնդակ էր, որովհետեւ ստիպուած էր զինքը պաշտող կնոջ մը սէրը մերժել: Կրասի նկատմամբ զգացած նողկանքը նուազած չէր, բայց հիմա ճշմարիտ արգահատանք մըն ալ կը զգար անոր տառապագին վիճակը տեսնելով. կ'ուզէր վերջ մը տալ այս խօսակցութեան, որ ա՛լ անտանելի կը դառնար: Ուստի ջանաց խօսակցութեան նիւթը փոխել.

—Ձեր նամակին մէջ ըսած էիք թէ իմ սիրելիներուս սպառնացած վտանգին առաջքը ես միայն կրնայի առնել:

Կրաս պահ մը վարանեցաւ. խոստովանէ՞ր թէ ինք Ճօ Էհրթընի մեղսակցութեամբ կը դաւէր իր դէմ. բայց խորամանկութեան բնազդը աւելի զօրաւոր բըթաւ ու նորատի աղջիկը աւելցուց.

—Որովհետեւ եթէ այդ միջոցը ի գործ չդնէի, չպիտի գայիք տեսնել զիս:

—Այն ատեն, պատասխանեց Ռաուլ շեշտակի նայելով մանկամարդ աղջկան աչքերուն, ճշմարտութիւնը չըսիք ինծի: Անոնք որ սիրելի են ինծի...

—Անոնց վրայ մի խօսիք ինծի, յարեց Կրաս բուռն շեշտով մը... մտիկ ըրէք... վերջին անգամ ըլլալով կը խնդրեմ ձենէ: Բառ մը, յուսոյ բառ մը: Ըսէք ինծի թէ օր մը այդ յոյսը պիտի իրագործուի: Ռաուլ ուրիշ կին չկրնար այն երջանկութիւնը տալ ձեզ, զոր իմ թեւերուս մէջ պիտի գտնէք... ըսէք թէ օր մը պիտի պատասխանէք իմ սիրոյս, օր մը իմս պիտի ըլլաք... թէ իրաւունք պիտի ունենամ...

(Շարունակելի)

չէ որ կը մղուի Չինու մէջ, այլ աւազակներու չահատակութիւններ։

«Չինու խնամակալուհին, աւելցուցեր է Փրանսացի եպիսկոպոսը, չի կրնար պատասխանատու համարուիլ ներկայ դէպքերուն, որոնց մասնակցութիւն չէ ունեցած բնաւ։ Խնամակալուհին է որ երկաթուղիի գծերու, հանքերու և գլխաւոր ճարտարարուեստներու ձեռնարկներ տըուաւ մեր ազգակիցներուն։ Ուրախ սրտով մը չէ որ հաւանած է քանդելու ինչ որ շինած էր և փոխելու այն քաղաքական ուղղութիւնը, որուն կը հետեւէր երսունհինգ տարիէ ի վեր։ Անտարակոյս տկար գտնուած է, կորով չէ ունեցած, բայց բնա՛ւ թշնամական զգացումներ չէ տածած Եւրոպացիներուն նկատմամբ։ Կրաւորական դեր մը միայն ունեցած է։ Արդի կուսակցութիւնը որուն պետն է Լի-Հունկ-Չանկ կը սկսի կուսան մը ունենալ. կը յուսացուի որ Լի-Հունկ Չանկ իշխանութեան գլուխ կ'անցնի կայսեր ու խնամակալուհիին հետ։ Ամէն փոխարինութիւն պիտի տրուի Եւրոպացիներուն»։

—Մոնսէնեէօռ Ֆավիէ Հռոմ կը մեկնի Պապին ներկայանալու համար, զոր հեռագրով իր մօտ հրաւիրած էր։ Հռոմէն Բարիզ պիտի անցնի, ուր ատեն մը կենալէ յետոյ՝ փետրուարի կիսուն Չին պիտի վերադառնայ։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը հետեւեալ զեկոյցը հաղորդեր է.—«Փրանսան իրաւունքը ճշդելէն առաջ եկած անպատեհութեանց առաջքը առնելու նպատակաւ, կառավարութիւնը որոշեց որ թէ Չինական կառավարութեան և թէ մասնաւորներու վերաբերող այն ամէն առարկաները՝ բացի ռազմամթերքէ ու պաշարէ, զորս մեր զինուորները գրաւած են, վերադարձուին Չինական կառավարութեան։ Այս պատճառաւ է որ կառավարութիւնը գրաւեց այն ծրարները ու արկղերը, որոնք քանի մը օր առաջ Փրանսա հասան և որոնց վրայ մամուլը խօսեցաւ»։

Գրաւուած սնտուկները 43 հատ են, որոնք Փրանսայի հանրապետութեան նախագահին, նախարարներուն և հնութեանց թանգարաններուն կը ղրկուէին։ Ատոնք Մարսիլիոյ ծովային պաշտօնատունը պահուեցան, որոնք պատեհ առթիւ մը Չին պիտի ղրկուին։ Վուարօն զօրավարին հրահանգ տրուեցաւ՝ այսուհետեւ զէնք ու ռազմամթերք միայն գրաւել։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Վիքթորիա թագուհիին մէկ պատգամագիրը.—Վտարուած Իտալացիները.—Լորտ Ռոպէրթսի վերադարձը.—Լորտ Սոլզպէրիի յայտարարութիւնը։

Լոնտոն, 18 դեկտ.—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կը հրատարակէ պատգամագիր մը, որով բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւնը Թագուհիին շնորհակալութիւնները կը հաղորդէ հարաւային Ափրիկէի մէջ ծառայող բոլոր զինուորներուն՝ իրենց մատուցած գովելի ծառայութիւններուն համար։ Նոյն նախարարութիւնը կը հրատարակէ նաեւ Լորտ Քիչնէրի հերքումը այն ամբաստանութեանց համար զորս Պ. Պրայն Ռոպէրթս Երեսփ. Ժողովին մէջ ըրաւ հարաւային Ափրիկէ գտնուող Աւստրալիացի զինուորներուն դէմ։

Հռոմ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած միջոցին, արտաքին գործոց նախարար Վիսքոնթի Վէնոսթա մարքիզը, հարցման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ յուլիս 4ին Թրանսվալէն 58 Իտալացիներ վտարուելով Իսթ-Լընտըն փոխադրուած են։ Ատոնք բողոքագիր մը ուղղած էին իտալական հիւպատոսին, սակայն այդ գիրը հիւպատոսին ձեռքը այն ատեն հասած էր, երբ Իտալացիները տանող շոգենաւը արդէն երկու օր առաջ ճամբայ ելած էր։ Նախարարը յարեց թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը Բրէթորիայի իր հիւպատոսէն այդ մասին մանրամասն տեղեկութիւններ ուզած է և Լոնտոնի մէջ ալ ոյժ պիտի տայ իր հպատակներուն պահանջմանցը։

Լոնտոն.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը, այս իրիկուն, սա զեկոյցը հաղորդեց լրագիրներուն.—Լորտ Ռոպէրթսի հարաւային Ափրիկէէն վերադարձին առթիւ կատարուելիք ընդունելութեանց կարգադրութեանը մէջ զանազան փոփոխութիւններ որոշուեցան։ Լորտ Ռոպէրթս յունուար 2ին Քանասա շոգենաւով Սոլէնթ պիտի հասնի և Թագուհիին այցելութիւն պիտի տայ Օզպըրնի մէջ։ Քանասա հաւանօրէն նոյն իրիկունը Սաութէմբթըն պիտի մտնէ և Լորտ Ռոպէրթս հետեւեալ առտուն ցամաք ելլելով պիտի ընդունի ուղերձ մը՝ Սաութէմբթընի արհեստապետութեան կողմէ. յետոյ Լոնտոն պիտի գայ։ Լորտ Ռոպէրթս պիտի ընդունի Կալլէսի իշխանին, արքայական գերդաստանին միւս անդամներուն և բանակին սպայակոյտին կողմէ. ուղղակի Պըքինկէմի պալատը պիտի երթայ ճաշելու համար։ Ս. Պօղոսի մայր եկեղեցին մէջ կատարուելիք կրօնական արարողութիւնը տեղի պիտի չունենայ, վասն զի նախամեծար համարուած է որ այդ արարողութիւնը՝ հարաւային Ափրիկէի մէջ զինուորական գործողութիւնները վերջնական կերպով աւարտելէն ետքը տեղի ունենայ։

—Լորտ Սոլզպէրի, պահպանողականներուն մէկ գումարման մէջ խօսելով, ըսաւ թէ պահպանողական կուսակցութեան երկրորդ անգամ իշխանութեան գլուխ անցնիլը ցոյց կու տայ Անգլիոյ և Լոնտոնի քաղաքական զգացումներուն մէջ կատարուած սքանչելի փոփոխութիւնը։ Հարաւային Ափրիկէի մասին ալ նախարարապետը յայտարարեց.—«Այդ երկիր ձեռնարկէն կախում ունին բրիտանական տէրութեան փառքը ու միութենականութիւնը. ուրեմն պէտք չէ սակարկել վերջնական յաջողութիւնը ձեռք բերելու նպատակով ըլլալիք ջանքերը և զոհողութիւնները։»

ՆԻԿԱՐԱԿՈՒԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Բանամայի ճամբան.—Քոլոմպիա.—Անգլիա և Մ. Նահանգները.—Ամերիկեան Ծերակոյտը։

Նիւ-Եորք, 18 դեկտ. — Բանամայէն կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հէրըլտի. — Քոլոմպիայի արտաքին գործոց նախարարը Պոկոթայէն սա հեռագիրը ուղղած է. «Քոլոմպիա կարելին պիտի ընէ դիւրացնելու և փութացնելու ջրանցքին բացումը Բանամայի ճամբով՝ թէ՛ արտօնութեան ընկերութեան, որուն պայմանաժամը կ'աւարտի 1906ին և թէ անոր մէկ ներկայացուցիչին կողմէ։ Կառավարութիւնը պիտի ջանայ պաշտպանել ազգային վեհապետական իրաւունքը և ապահովել ջրանցքին ազատ անցքը բոլոր ազգերու համար։ Ուաշինկթընի մեր դեսպանը պիտի զբաղի այդ խնդրով»։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Ն.օրլտի.—Անգլիոյ դեսպանը ըսաւ որ եթէ իր և Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին միջեւ կնքուած դաշնադրութեան փոփոխութեան առթիւ «փոխանակել» բառին տեղ «ջնջել» դրուի, և եթէ դաշնադրութիւնը իր նոր ձեւին մէջ շատ մերժողական չէ, պիտի կրնայ իր կառավարութեան ներկայացնել և կը յուսայ թէ նպաստաւոր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ։

Ուաշինկթըն. — Ծերակոյտը այսօր գումարուեցաւ իբրեւ գործադիր ժողով։ Ծերակուտական Փորէքէր երկարօրէն խօսեցաւ ի նպաստ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին և Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանին միջեւ կնքուած պայմանագրութեան զոր նախազգուշական խոհեմ միջոց մը նկատեց ամերիկեան շահերը պաշտպանելու համար։ Յայտարարեց նաեւ թէ բոլորովին պատրաստ է զայն պաշտպանել, վասն զի անով կատարելապէս պահպանուած են ամերիկեան շահերը։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Պ. Քրիւկէրի Պէրլին ուղեւորիլը.—Կայսրը և Նախագահը.— Ամսթէրտամ ժամանելը։

Պէրլին, 18 դեկտ.—Ռոթէրտամի լըրագիր մը, Թրանսվալի ներկայացուցիչ տոքդ. Լէյտսի անունով, հերքեց այն լուրը թէ Բարիզի մէջ Քրիւկէր նախագահէն խնդրուած ըլլայ որ ետ կենայ Պէրլին այցելելու մտադրութենէն։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆոն Ռիխթհոֆէն, Բարիզի գերման դեսպանին և տոքդ. Լէյտսի միջոցաւ, իմաց տուած էր Քրիւկէր նախագահին թէ չի կրնար երաշխաւորել որ Թրանսվալի նախագահը Պէրլին այցելած միջոցին կայսրը հոն պիտի կրնա՞յ գտնուիլ թէ ոչ։ Քրիւկէր նախագահը, սակայն, տակաւին կայսրէն ունկնդրութիւն խնդրած չըլլալով, և միւս կողմէ նկատելով որ այդ ունկնդրութիւնը կրնայ աւելի ուշ տեղի ունենալ, յարմար դատեց կատարել այդ ուղեւորութիւնը։ Քէօլնի մէջ միայն բացարձակ կերպով խնդրուեցաւ Քրիւկէր նախագահէն որ Պէրլին չերթայ։ Վոսիշէ Ձայթունկ տար կը պատասխանէ ըսելով որ ֆոն Ռիխթհոֆէնի այն յայտարարութիւնը թէ «չի կրնար երաշխաւորել որ նոյն միջոցին կայսրը պիտի կրնայ Պէրլին գտնուիլ», քաղաքավարական ձեւ մըն էր այցելութիւնը մերժելու համար. և որովհետեւ Քրիւկէր նախագահին խորհրդականները չհասկցան այդ կէտը և կամ հասկնալ չուզեցին, անհրաժեշտ էր որ Քէօլնի մէջ աւելի յստակ լեզու մը գործածուէր։

Ամսթէրտամ, 19 դեկտ. — Քրիւկէր նախագահը Ամսթէրտամ հասաւ։ Կայարանին արքայական սրահին մէջ համակրական ջերմագին ցոյցերով ընդունուեցաւ քաղաքապետական Խորհուրդին կողմէ։ Այդ միջոցին եօթը հարիւր հոգի կը սաղմոսերգէին։ Նախագահին կառքը անցած ճամբուն երկու կողմը Հոլանտա ապաստանած Թրանսվալցիներ կեցած էին՝ ազգային տարազով։ Ժողովրդեան բազմութիւնը խիստ մեծ է և խանդավառութիւնը աննկարագրելի։ Ընկերութիւններ Քրիւկէր նախագահը կ'ողջունեն իրենց դրօշներով։ Քաղաքապետը անձամբ կը նախագահէր իր պաշտօնարանին մէջ կատարուած ընդունելութեան և տրուած սեղանին։ Քրիւկէր նախագահը յետոյ այցելեց հարաւային Ափրիկէի փախստականներուն բնակարանը։ Ճամբան հինգ հարիւր ուսանողներու խումբ մը ջերմագին ցոյցեր ըրաւ և հին մագաղաթ մը ներկայացուց նախագահին։ Ամէն կողմ ծաղիկներ կը նետուէին և «կեցցէ՛, Քրիւկէր։ կեցցէ իրաւարարութիւն» աղաղակներ կը լսուէին։

ՖՐԱՆՍԱ

Խորհրդաւոր ոճիրը.— Կտոր կտոր եղած մարմին մը.— Բարիզի մէջ ոճիրները կը շատնան.—Գիրքերու միւզէոն.— Քաղաքապետական Խորհուրդը։

Բարիզ, 18 դեկտեմբեր. — Տասը օրէն աւելի է որ Բարիզի թերթերը ընդարձակ էջեր կը նուիրեն մարդու մը որուն մարմինը գտնուած է կտոր կտոր եղած, մայրաքաղաքին հեռաւոր և մութ փողոցներէն մէկին մէջ։ Ոստիկանութիւնը իրար անցած է նախ իմանալու թէ ո՛վ է այդ կտրուած մարդը, որուն ո՛վ և ինչ տեսակ մարդ ըլլալը յայտնի չէ, և երկրորդ՝ գտնելու չարագործները։ Ոստիկանութիւնը տասնըմէկ չարագործներ ձերբակալեց որոնք գողերու Ընկերութիւն մը կը կազմեն եղեր, յետոյ ուրիշ չարագործներ ալ, բայց ոչ սպաննուողին նոյնութիւնը իմացուեցաւ և ոչ ալ սպանութեան հեղինակները։ Ասկէ զատ ամէն գիշեր Բարիզի մէջ տասնեակ սպանութիւններ, գողութիւններ, թալանումներ կը պատահին, մանաւանդ Արուեստահանդէսին փակուելէն ի վեր։ Ճիշդ այս պատճառաւ կը կարծուի թէ Արուեստահանդէսի ժամանակ փոքր և համեստ գործեր և աշխատանքներ կատարելով ապրող անձերն են որ այդ չարագործութիւնները կը կատարեն, վասն զի Արուեստահանդէսին փակուելովը երկու հազար հոգի անգործ մնացին, ապրելու ո և է միջոցէ բոլորովին զուրկ։ Այդ անգործ անօթեններուն կը վերագրեն և գուցէ իրաւամբ Բարիզի բոլոր չարիքները։ Գողութիւնը այն աստիճան հասաւ այս վերջին շաբաթներս որ ոստիկաններու քթին տակ չարագործները օմնիպիւսներու և թրամուէյներու վրայ յարձակեցան ուղեւորները կողոպտելու համար։ Բարիզի ոստիկանապետը նկատելով որ քաղաքին ժողովուրդը սարսափի մէջ է և իմանալով որ նոյն բաները կը կատարուին արուարձաններուն մէջ, որոշեց ձերբակալել բոլոր չարագործ, գող, անգործ և կասկածելի անձերը։ Այս երկու երեք օրուան մէջ 700 չարագործներ ձերբակալուեցան Բարիզի և Արուարձաններուն մէջ։ Ձերբակալութիւնները դեռ կը շարունակուին և պիտի շարունակուին մինչեւ որ վերջապէս Բարիզը մաքրուի այդ անպիտան մարդիկներէն։

—Բարիզի մէջ ամէն տեսակ Միւզէոններ կան՝ արձանի, իւղանկարի, նկարի, զէնքերու, մեքենաներու, հին առարկաներու, ևն ևն.։ Լուվրը, Լիւքսէմպուրկի, Գառնավալէի, Արզէնմեթիէի, Կրէվէնի, ևն միւզէոնները ամէն երեւակայելի և աներեւակայելի նիւթեր կը պարունակեն։ Բայց կը պակսէր գրքերու միւզէոն մը. իրաւ կան Բարիզի մէջ տասնեակ մեծ և հարիւրաւոր փոքր գրադարաններ, ինչպէս Ազգային մեծ Մատենադարանը, Սէնդ Ժընէվիէվինը, Մազարէնինը, համալսարանինը, ևն, բայց բոլոր այդ թանգարանները պարզ մատենադարան են, ուր միայն աշխատիլ ուզողները կրնան երթալ։ Իսկ եթէ մէկը ուզէ իմանալ թէ տպագրութեան հաստատուելէն ի վեր և կամ անկէ առաջ ի՛նչ տեսակ գրքեր կային և կամ կան, բոլոր քաղաքակիրթ և ոչ-քաղաքակիրթ ազգերու մէջ, այդպիսի հետաքրքիր մը ո և է միջոց չունի իր հետաքրքրութեան գոհացում տալու։ Այս պակասը լրացնելու համար Բարիզի Էթիէն վարժարանին տնօրէնը Պ. Ֆոնթէն ձեռնարկած է գրքերու միւզէոն մը բանալու և ստացած է թէ՛ կառավարութեան և թէ գրասէրներու ու հնասէրներու հաւանութիւնը։ 1900 ի Արուեստահանդէսին բոլոր մասնակցողները միացեր են այդ պարոնին հետ, այնպէս որ քիչ ատենէն Բարիզի մէջ պիտի ունենանք գիրքերու միւզէոն մըն ալ, որուն համար քաղաքը դրամ պիտի չծախսէ։

—Բարիզի քաղաքապետական Խորհուրդը այս միջոցիս բոլորովին շուարած է։ Պատճառը այն է որ մայրաքաղաքին մէջ առողջապահական ըմպելիներ մտցնելու համար իրեն հարկաւոր են քառասուն միլիոնի չափ գումար մը. ինչպէս պէտք է հայթայթել այդ գումարը, ահա անոր սրտնեղութիւնը։ Ոմանք առաջարկած են Բարիզի սակարանին վրայ (այսինքն այնտեղ գործ ունեցողներուն վրայ) տուրք մը դնել. բայց սակարանի մարդիկը բողոքեր են ատոր դէմ, վասն զի այնտեղ խաղացողներէն շատերը գաւառացիներու և նոյն իսկ օտարներուն համար կը խաղան, ուստի Բարիզի հետ գործ չունին. այս առարկութիւնը ընդունած են նոյնպէս քաղաքապետութեան Խորհրդոյ անդամներէն շատերը, ինչո՞ւ գաւառները Բարիզի համար պիտի տուժեն։ Քաղաքապետութիւնը հիմա կը մտածէ Բարիզի մաքսերը բարձրացնել, բայց այս միջոցն ալ շատ գործնական չէ, այն լաւագոյն պատճառին համար որ ժողովուրդը արդէն դժգոհ է մաքսերու սակէն զոր շատ բարձր կը գտնէ։ Բայց 40 միլիոնը, անհրաժեշտ է, ինչպէս գտնելու է։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

«Կնայզէնաու»ի նաւաբեկութիւնը.—Զոհերու թիւը.—Վիլհէլմ կայսեր հրամանագիրը.—Գերմանիա և Ֆրանսա.—Գերմանիա և Անգլիա։

Մատրիտ, 18 դեկտ.—Մալակայի կառավարիչը պաշտօնապէս կը հեռագրէ թէ Կնայզէնաու մարտանաւին նաւաբեկութեան պահուն խեղդուած անձերու թիւն է երեսունհինգ։

Մալակա.—Հիւանդանոցին մէջ դարմանուող վիրաւոր նաւաստիներուն թիւն է հարիւր յիսուն։ Շատերը գլուխներնուն վիրաւորուած են, ոմանք ալ մտային խանգարման նշաններ ցոյց կու տան։ Գերմանական Նեվա շոգենաւը Ճիպրալթարէն հոս հասաւ ազատման գործին աջակցելու։ Ծովը տակաւին ալեկոծուած ըլլալով սուզակները չեն կրնար աշխատիլ։

Մատրիտ. — Կնայզէնաուի հրամանատարը՝ Քրէչման իր տեղը կեցած փառաւոր մահ մը ունեցաւ, վասնզի մերժեց իրեն եղած օգնութիւնները։ Սպանիացի նաւազ մը յաջողեցաւ պարան մը նետել, բայց հրամանատարը իր սուրը նետեց այդ նաւազին։ Նաւուն ճարտարագէտն ալ հրամանատարին քովը խեղդուեցաւ։ Մարտանաւին առաջին սպան՝ փայտի կտորի մը փաթթուած՝ ժամու մը չափ մաքառեցաւ ալիքներուն դէմ, բայց ուժասպառ մնալով ծովուն տակ անյայտ եղաւ։ Սպայ Ֆոն Պիւլով ժայռերուն զարնուելով գլուխէն ու թեւերէն վիրաւորուեցաւ։ Մալակայի գերման հիւպատոսին կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ որ նախապէս մեռած կարծուածներէն շատերը ազատուած են։ Սպանիական թնդանօթակիր մը Քարթաժէնէն Մալակա գնաց ազատման գործին աջակցելու։ Կնայզէնաուի ընդհարումը սոսկալի էր. շատ մը ճեղքուածքներ բացուեցան, որոնցմէ ներս կը խուժէին ջուրերը։ Մարտանաւը տասը վայրկեանի մէջ ընկղմեցաւ։

Պերլին.— Վիլհէլմ կայսրը երէկ սա հրամանագիրը ուղղեց նախարարապետին՝ ծովային նախարարին հաղորդելու համար.

«Երէկ, երբ Պէրլինի զինարանին մէջ կ'ուրախանայի գովելով իմ նաւային սպաներս ու զինուորներս՝ Չինու մէջ անոնց ըրած քաջագործութիւններուն համար, ահարկու փոթորիկ մը ծագած էր Մալակայի մէջ որ պատճառ եղաւ իմ Կնայզէնաու մարզարան-մարտանաւիս ընկղմելուն։ Այդ նաւը չկրցաւ դիմադրել ալիքներուն սաստկութեանը և անոր քաջարի հրամանատարը և արիասիրտ նաւազներու մէկ մասը որ իմ նաւատորմիս յոյսն էր, խեղդուեցան։ Սրտայոյզ աղէտ մը որ խոր տխրութիւն կը պատճառէ ինծի։ Նաւատորմս նորէն անագորոյն վիշտ մը ունեցաւ, բայց այդ պատճառով պիտի չշեղի իր պանծալի պաշտօնէն, որ է մաքրել և յարատեւել, ինչ որ ալ ըլլայ Աստուծոյ տնօրինած ճակատագիրը։ Վստահ եմ թէ այդպէս պիտի ըլլայ։ Կը յանձնարարեմ ձեզ այս հրամանագիրը հաղորդել նաւատորմիս»։

— Գերմանիոյ ծովային նախարար ֆոն Թիրբից ծովակալը սա հեռագիրը ուղղեց Փրանսայի ծովային գործոց նախարարին.

«Կը խնդրեմ որ ընդունիք Գերմանիոյ նաւատորմին ջերմ շնորհակալութիւնները՝ Ն. Վեհափառութեան նաւատորմէն Կնայզէնաուի ընկղմելուն առթիւ յայտնուած համակրական զգացումներուն համար, նաեւ կը խնդրեմ այդ շնորհակալութիւնները հաղորդել փրանսական նաւատորմի ընկերներուն»։

— Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժինն ալ օգնած ըլլալով Կնայզէնաուի արկածեալներուն, Վիլհէլմ կայսրը սա հեռագիրը ուղղեց նոյն նաւաբաժնին հրամանատար Սըր Ճոն Ֆիշէր ծովակալին.

«Հիւպատոսը կը հեռագրէ ինծի թէ բարեհաճած էք երկու նաւ ղրկել՝ Մալակայի մէջ իմ տարաբաղդ նաւազներուս օգնելու համար։ Կը փութամ անկեղծ շնորհակալութիւններս յայտնել ձեզ։ Ձեր արարքը անգամ մը եւս ցոյց կու տայ թէ նաւազները ամբողջ աշխարհի մէջ ընկեր են և թէ «արիւնը ջուրէն աւելի թանձր է»։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Երեսփոխան Պ. Լազի.— Շամուան զօրավարին եւ Կինէէ հազարապետին նամակները.—Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը։

Փրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ ընդհանուր ներման ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն երեսփոխան Պ. Լազի՝ Տրէյֆիւսի խնդիրը յարուցանելով՝ սա նամակը կարդաց զոր ստորագրած են Շամուան զօրավարը և Կինէէ հազարապետը.

«Ստորագրեալներս, զօրավար Շամուան և հազարապետ Կինէէ՝ Պ. Բալէօլոկի ներկայութեանը 1894 նոյեմ. 2ի հեռագրին լուծումը կատարեցինք բնագրին մէկ վաւերական ընդօրինակութեանը վրայ։ Այդ հեռագիրը դեր-դեսպանապետ Պ. Բանիցարտիի կողմէ կամ անոր հրամանով յանձնուած էր Մոնթէնեգրոյ փողոցին նամակատան։ Այդ ընդօրինակութիւնը ատեանին յանձնուած է՝ հեռագրական ու թղթատարական վարչութեան կողմէ։ Բանիցարտիի կողմէ ստորագրուած է, Բնագրին գրին և ստորագրութեան քննութենէն կը հաստատուի թէ այդ գիրը՝ Պ. Բանիցարտիի ձեռքովը գրուած չէ։ Այդ պարագան հաղորդեցինք Պ. Բալէօլոկի»։

Այս նամակին ընթերցումը յուզում պատճառեց Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Զարմանք կը յայտնուէր թէ այդ տեսակ գաղտնի գրութիւն մը ի՛նչպէս հրապարակ կրնայ ելլել։ Պատերազմական նախարարը այդ մասին քննութիւն պիտի կատարէ։ Կինէէ հրամանատարն ալ այդ առթիւ նամակ մը ուղղեց նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի և այդ պատճառով բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։ Աւասիկ այդ նամակը.

«Ձեր առջեւ պատիւ ունիմ բողոքել այն խօսքերուն համար՝ զորս արտաքին գործոց նախարարը Երեսփ. Ժողովին մէջ ինծի նկատմամբ ըրաւ՝ ընդհանուր ներման ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած միջոցին։ Հակառակ Պ. Տէլքասէի ըսածին, երբեք համամիտ չեմ եղած ո՛չ արտաքին գործոց պաշտօնարանին եւ ոչ ալ նոյն իսկ նախարարին հետ՝ Բանիցարտիի հեռագրին վերագրուած իմաստին նկատմամբ։ Պ. Տէլքասէ ուզած է իրականացնել այդ համաձայնութիւնը։ Այդ առթիւ երբեմն համոզիչ խօսքեր եւ երբեմն ալ սպառնալիքներ ըրաւ, սակայն տեսնելով որ իր այդ փորձը չի յաջողիր, նպատակին հասնելու համար հեռագրին մէկ ընդօրինակութիւնը երեւան հանեց, որուն համար յետ քննութեան հաստատեցի թէ կասկածելի է։ Այդ քննութիւնը կատարուեցաւ 1899 ապրիլ 24ին՝ Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւբիի և պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէյսինէի ներկայութեան։ Պ. տը Ֆրէյսինէի հրամանով, քննութեան արդիւնքը հաղորդեցի վճռաբեկ ատեանին առաջին նախագահ Պ. Մազոյի՝ անոր սենեակին մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ ատեանին առաջին քարտուղար Պ. Մէնաոէ։ Ուրեմն բացարձակապէս կը յայտարարեմ թէ վճռաբեկ ատեանին հաղորդուած գրութեան վաւերականութեանը համար բնաւ համաձայնութիւն մը չէ գոյացած մէկ կողմէ արտաքին գործոց նախարարութեան և միւս կողմէ Շամուան զօրավարին և իմ միջեւ՝ իբրեւ պատուիրակ պատերազմական նախարարութեան։ Վերջապէս 1899 ապրիլ 29ին ծանուցի պատերազմական նախարար Պ. Ֆրէյսինէի թէ վճռաբեկ ատեանին մէջ հաստատուած է որ այդ կարծեցեալ ընդօրինակութիւնը ոչ միայն կասկածելի է, այլ կեղծ է»։

Այդ նամակին առթիւ արտաքին գործոց նախարարը սա յայտարարութիւնը ըրաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ.

«Նախարարութիւնը ամբաստանողները նախ ըսին թէ 1894 նոյեմ. 2ի հեռագիրը սխալ է։ Նախարարութիւնը ձեռք անցուց այն պաշտօնագիրը որ կը հաստատէ թէ ամէնէն ճիշդը արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմանութիւնն է։ Այսօր ուրիշ ամբաստանութիւն մը կ'ըլլայ։ Ոչ թէ թարգմանութիւնը սխալ է կ'ըսուի, այլ թարգմանուած բնագիրը կեղծ է։ Պատերազմական նախարարութեան նախկին պատուիրակ մը կը հաւաստէ թէ արտաքին գործոց նախարարը համոզումի եւ սպառնալիքի դիմեր է, որպէս զի պատուիրակը ճանչնայ անոր վաւերականութիւնը։ Արտաքին գործոց նախարարը բնաւ չվիճաբանեց։ Իրեն դատավարութենէն ետքը պարութեան կնքուեցաւ և այս ժամուս ալ այնպէս կը մնայ անաղարտ։ Այդ պարութային մէջ կը գտնուի խնդրոյ նիւթ եղած հեռագիրը։ Այդ հեռագիրը ունի թղթատարական վերատեսչութեան բոլոր սովորական հեռագիրներուն նշանները։ Վճռաբեկ ատեանը հաստատեց թէ այդ ընդօրինակութիւնը յարեւնման է բնագրին որ արտաքին գործոց նախարարութեան քով կը գտնուի։ Չեմ ուզեր որ արտաքին գործոց նախարարութեան վրայ նոյն իսկ կասկած մը ըլլայ։ Այդ կարգի նախատինքներ, ինչպէս նաեւ անոնք զորս քանի մը լրագիրներ պատիւ ըրին ինծի ընել, պարտքս կատարած ըլլալուս համար ցաւ չեն պատճառեր ինծի»։

Երէկուան Հեռագիրներ

ՉԻՆՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԻԷՆՆԱ, 22 դեկտ.—Բէքինէն դեկտ. 22 թուականով կը հեռագրեն Վոլֆի և Հավասի թէ ամերիկեան դեսպան Պ. Քոնկըր ամէնէն վերջը ստորագրեր է Չինու տրուելիք հաշտական ծանուցագիրը։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Չանկ որ ինֆլուէնցայէ կը տառապի, գոհացուցիչ վիճակի մէջ չէ։

ԲԱՐԻԶ.—Բէքինէն Հավասի ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէրութեանց դեսպանները որոշեր են երկուշաբթի հրաւիրել չինական պատուիրակները՝ հաշտական ծանուցագիրը անոնց յանձնելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թայմզ կը հրատարակէ Բէքինի դեսպաններուն հաշտական ծանուցագրին բնագիրը։ Ծանուցագիրը կը յիշէ չինական չփոթութիւնները, չինական կանոնաւոր զինուորներու կողմէ գործուած ոճիրները, մանաւանդ կը դանգատի գերմանական դեսպան պարոն ֆոն Քէթթըլէրի և ճարոնական դեսպանատան քարտուղարին սպանութեանը համար և կը նշանակէ արդէն ծանօթ պայմանները։

—Հեռագրի մը նայելով Քան-Ջուի ապստամբութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

—Կը ծանուցուի թէ չինական պարտքին տոկոսները ամսոյս 20ին վճարուեր են։

ԲԱՐԻԶ.—Բէքինէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով կը վախցուի թէ մի՛ գուցէ Լի-Հունկ-Չանկ ջրալից թոքատապէ բռնուած ըլլայ։ Բանակցութիւնները ընդհատուած են։ Ծանուցագիրը ստորագրուած չէ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ հարաւային Ափրիկէի կացութիւնը նկատողութեան առնելով որոշած է յառաջիկայ շաբթու ութ հարիւր թեթեւաշարժ հեծելազօրքեր ղրկել հոն։ Յետոյ ուրիշ զինուորներ ալ պիտի ղրկուին։ Արեւմըտեան Աւստրալիայէն և Նոր-Զէլանտայէն պիտի խնդրուի որ նորէն զինուորներ դնեն՝ հարաւային Ափրիկէի ընդհանուր հրամանատարին տրամադրութեանը տակ։

ԵՈՀԱՆՆԷՍՊԸՐԿ. — Դեկտ. 19ին Ֆրէնչ զօրավարը ընդհարում մը ունեցաւ 2500 Պոէրներու հետ, զորս ետ մղեց Քրիւկէրստորբ հիւսիսային արեւմտեան կողմը ունեցած դիրքերնուն։ Պոէրները 40—50 մեռեալ ունեցան և կատարեալ անկարգութեան մէջ ետ քաշուեցան։

ՔԷԲԹԱՈՒՆ. — Զրոյցի մը նայելով օտար հիւպատոսները, իրենց կառավարութիւններէն ստացած հրահանգներու համաձայն, տեղական իշխանութեանց բողոքեր են պարէնաւորման մասին Եօհաննէսպուրկի իշխանութեանց կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն համար, վասնզի ատոնք օտար հպատակներու շահերուն կը դպչին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պոէրները Քիմպըրլիի կը սպառնան։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԷՐԼԻՆ.—Մարէշալ Պլումէնթալ մեռաւ։ Ծնած էր 1810 յուլիս 30ին։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.— Պէլճիքայի Ֆլանտրի իշխանուհին մայր ըլլալու վիճակին մէջ է։

ՀՌՈՄ.—Քանի մը լրագիրներ կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ կայսրը մօտերս Հռոմ պիտի երթայ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց նաւատորմին յաւելման ծրագիրը։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ լրագիրները չափազանց խիստ լեզու մը կը գործածեն Ելմտական վերջին գայթակղութիւններուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Էմիլ Զոլա, նամակ մը ուղղելով հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի, ըսաւ թէ դէպքերը արդարացուցած են իր ըրած ամբաստանութիւնները։ Պ. Զոլա կը մերժէ ընդհանուր ներումը և կը յայտարարէ թէ Տրէյֆիւսի գործը աւարտած չէ։

—Ծերակոյտը որոշեց յառաջիկայ երկուշաբթի վիճաբանութեան ենթարկել ընդհանուր ներման ծրագիրը։

—Կինէէ հրամանատարը քննիչ յանձնաժողովի մը պիտի ներկայանայ՝ իբրեւ անսաստող կարգապահութեան։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ինսպրուքի նահանգային ժողովը տասնըհինգ անդամներէ բաղկացած յանձնաժողով մը կազմեց՝ Իտալական Թիրոլի ինքնօրինութեան խնդիրը ուսումնասիրելու համար։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի ատեան տրուեցաւ կայս. պալատան ծածկագրութեանց քարտուղարներէն Մուհիէտտին պէյի և Զաթալճայի հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Թայեար էֆ.ի։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան ընծաղէններու մթերանոցին տնօրէն Ասաֆ պէյի և հանրային առողջապահական պաշտօնեաներէն Տօքթ. Խալիտ ու Զիհա Րէֆիգ պէյերու։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ հանրային առողջապահական պաշտօնեաներէն տօքթ. Սալիմ պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Տէֆթէրխանէի վիճակագրութեանց դիւանին տնօրէն Մէհմէտ Ճեմիլ պէյի և Սիլիվրիի մալ միւտիրի Հիւսէյին Քեազիմ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զաթալճայի գաւառին հաշուակալ Իպրահիմ Էտհէմ պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ հանրային առողջապահական պաշտօնեաներէն դեղագործ Պօղոս էֆ.ի։

ՌԱՄԱԶԱՆ.— Ուրբաթ իրիկուն լուսնոյ մահիկը տեսնուած չըլլալով, շաբաթ օրը ամբողջացած նկատուեցաւ Շապան ամսուան երեսուն օրը՝ և երէկ սկսաւ Ռամազան ամիսը։

—Երէկ իրիկուն Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը, բոլոր նախարարները և զինուորական ու քաղաքական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ կայս. պալատան մէջ իֆթար ըրին։ Յետոյ ներկայ գտնուեցան նաեւ Թէրավիհի նամազին։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կարգով ամէն իրիկուն կայս. պալատան մէջ պատրաստուած յատուկ տեղ մը իֆթար պիտի ընեն Կ. Պոլիս գտնուող բոլոր զինուորները։

—Քաղաքապետութեան կողմէ երէկ կայս. պալատ մատուցուեցաւ Ռամազանի յատուկ սիմիտներ ու բիտէներ։

—Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հրատարակուած Պաշտօնական Զեկոյց մը՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն կը ծանուցանէ թէ բոլոր իսլամները այր ու կին, ինչպէս ամէն ատեն, մանաւանդ Ռամազան ամսուն մէջ պէտք է զգուշանան կրօնապէս արգիլուած արարքներէ, աղօթքով զբաղին, կիները իսլամական ծէսին անհամապատասխան հագուստներով փողոց չելլեն, վերջապէս իւրաքանչիւր անհատ չզգուշանայ իսլամութեան չհամապատասխանող արարքներէ և ոստիկանները ու գրաքննիչները արգիլեն կրօնքի ու բարոյականի հակառակ խաղերու ներկայացումները։

ԵՒՐՈՊԱ ՓԱԽԱԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.— Թուրք լրագիրներու երէկուան թիւին մէջ հրատարակուած է Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութենէն տրուած ձերբակալման հրամանագիր մը Եէնիշէհիրցի Հասան Ֆէհմի նկատմամբ։ Այդ անձը որ երբեմն արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին և յետոյ Տէֆթէրխանէի հաշուակալութեան դիւանին մէջ պաշտօնավարած էր, Եւրոպա փախած է և հիմա Լոնտոն կը գտնուի, ուր կ'ուզէ հրատարակել Եմէլ (յոյս) անուն լրագիրը զոր Եգիպտոսի մէջ ալ կը հրատարակէր։ Ուստի Հասան Ֆէհմի իբրեւ խռովարար և ոճրագործ ամբաստանուած է և պիտի դատուի եղեռնադատ ատեանին առջեւ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հմուտ ուսուցիչներ ղրկել՝ Ռումէլիի նահանգներուն զանազան մասերը և մանաւանդ Սերպիոյ և Սեւ Լերան սահմանակից տեղերը ու լեռները բնակող իսլամներուն կրօնական ուսում աւանդելու համար։ Վեհ. Սուլթանը նաեւ շնորհեց հինգ հարիւր հատ կրօնական գիրք, հազարական այբենարան եւ այլն՝ ամէնքն ալ ոսկեզօծուած, կազմուած եւ վրան սապէս գրուած. «Մայրաթ վէ հասէնաթը Հազրէթը Խիլաֆէթբէնահիտէն։ Արնավուտ էվլատ վէ աթֆալը միւսլիմէսինէ իհսան պույուրուլմըշ տըր»։

—Ռումէլիի նահանգը ղրկուելիք ինը պաշտօնեաներուն ճամբու ծախքերը տրուած են։ Ասոնք իրենց պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգները ստանալէ ետքը ճամբայ պիտի ելլեն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց երկու հարիւրական ղրուշ ամսաթոշակ յատկացնել Նախկին Մեծ-Եպարքոս վախճանեալ Ճէվատ փաշայի հօրաքոյրերուն՝ Էմինէ եւ Վէճիհէ հանըմներու. Նաեւ հարիւր ղրուշ՝ անոր վաղեմի սպասաւորներէն Հաշիմ էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական վերջնական դաշնագրին բանակցութեանց համար Սերպիոյ կողմէ պատուիրակ կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը։ Մօտերս երկրորդ պատուիրակ մը կարգուելով բանակցութիւնները պիտի սկսին։

—Սերպիոյ դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը, ուրբաթ օրը իր յանձնարարագիրները Վեհ. Սուլթանին մատուցած պահուն՝ Թուրքիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց մասին բանախօսութիւն մը արտասանեց։

—Դեսպանը շաբաթ օրը պաշտօնական այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին։

ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսչութեան պաշտօնարանին նոր շէնքին՝ Ղալաթիոյ քարափին վրայ՝ բացումը կատարուեցաւ շաբաթ օրը։ Ներկայ էին նաւահանգիստի վերատեսուչ Սամի փաշա եւ նաւային բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Ոչխարներ զենուեցան եւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Ռամազանի առթիւ կայս. անձնական Գանձէն ուտելիք եւայլն կը բաշխուի աղքատներուն։

ՃԷՆՈՎԱՅԻ Անսալտօ նաւագործարանը ծանուցեր է թէ Մեսուտիէ զրահաւորը որոշեալ ատենէն ժամանակ մը վերջը պիտի կրնայ ճամբայ ելլել։

ԳԱՐԱԹԷՕՏՈՐԻ ՓԱՇԱ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Աղեքսանդր փաշա Գարաթէօտորի պետական Խորհուրդին սնտուկէն պիտի ստանայ այն թոշակը զոր ցարդ հանգստեան թոշակի սնտուկէն կ'առնէր։

ՐԱՒՖ ՓԱՇԱ, Նախորդ կուսակալ Հալէպի, ամսական տասը հազար ղրուշ պիտի ստանայ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ԶՄԵՌ.—Քանի մը օրէ ի վեր Իզմիրի եւ շրջակայ քաղաքներուն միջեւ հաղորդակցութիւնները դադրած են՝ ձիւնին առատութեան պատճառով։

ՎԱՆԱՅ ծովին վրայ յառաջիկայ գարնան շոգենաւային երթեւեկութիւն պիտի հաստատուի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան Նախաձեռնութեամբ, Պայրամէն ետքը, նուագահանդէս մը պիտի տրուի՝ Կնայզենաուի զոհերուն ընտանիքներուն ի նպաստ։ Այդ առթիւ կարգադիր յանձնաժողով մը կազմուած է Վեհ. Սուլթանին բարձր հովանաւորութեամբ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ քաղաքական շրջանակներուն մէջ շատ գոհ են Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններուն համար զորս ըրած է՝ իր հրամայած խիստ միջոցներուն համար։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ ուղղուած հեռագրի մը նայելով Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարար Բէթրով զօրավարը սա յայտարարութիւնը ըրեր է վիէննական լրագրի մը թղթակցին.—«Թող պիտի չտամ որ գաղափարային կամ իրական հակումներու պատրուակով բնակիչներու ազատութիւնը բռնաբարուի ծայրայեղական միջոցներով։ Լրջօրէն կը պահանջենք որ ամէն ոք ամէն բանէ առաջ յարգէ տիրող օրէնքները։»

ԶԷՅԹՈՒՆ ՊՈՒՐՆԻ գործարանին մէջ մավզէրեան փամփուշտներու պատրաստութեան տեղին շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Գերմանիա յանձնարարուած մեքենաներէն վաթսուն հատը բերուեցան։ Օրական ութսուն հազար փամփուշտ պիտի պատրաստուի։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը հեռագիր մը ուղղելով Սեւ Լերան իշխանին՝ շնորհաւորեց անոր գահակալութեան տարեդարձը։ Իշխանն ալ փոխադարձաբար հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ գայմագամ Միհրան էֆ.ի նախաձեռնութեամբ քաղաքին մէջ Ռիւշտիէ վարժարան մը հաստատուելով բացումը կատարուեր է։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա Անթօբուլօ, անցեալ երեքշաբթի, տեսակցեր է Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի հետ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին քանի մը գաւառակներուն մէջ գաղիական ախտ ճարակած ըլլալով, կուսակալութիւնը գրած է ներքին գործոց նախարարութեան որ բժիշկներ ղրկուին։

ՁԻԹԵՆԻ.— Կայս. կառավարութիւնը նկատելով որ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգը կատարելապէս յարմարութիւն ունի ձիթենիներու մշակութեան որոշեց այդ գործը պարտաւորիչ ընել։ Այդ նպատակով նահանգին ժողովուրդը երեք դասակարգի պիտի բաժնուի։ Առաջին կարգի պատկանողները տարին երեսուն ձիթենի պիտի մշակեն, երկրորդինները՝ տասնըհինգ եւ երրորդինները՝ հինգ։ Տեղական կառավարութիւնները ուղղակի հսկողութիւն պիտի կատարեն, բուսած ծառերը չփճացնելու համար պահապաններ պիտի կարգուին եւ վնաս հասցնողները պիտի պատժուին։ Կուսակալը տեղեկագիր մը պիտի ստանայ՝ մշակուած ձիթենիներու մասին եւ յետոյ քննական պտոյտ մը կատարելով անձամբ աչքէ պիտի անցընէ զանոնք։

ԳՈՆԵԱՅԻ մէջ երեւան հանուած հին գերեզմանաքարը երկաթուղիով Նարմէա պիտի փոխադրուի եւ անկէ Մախսուսէի շոգենաւով մը Կ. Պոլիս պիտի բերուի։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկի Հրեաներուն խախամապետը ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն խնդրեց Սէլանիկի մէջ ամէն տարի տասներկու հազար ոսկինոց վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու համար, որուն արդիւնքը պիտի յատկանայ տեղւոյն աղքատիկ հրեայ տղոց դաստիարակութեան եւ ուրիշ ծախքերու։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ ժողովուրդէն գանձուած եւ մուխթարներու կողմէ իւրացուցուած տուրքի հասոյթները պէտք է տուժեն թաղերու եւ գիւղերու այն ժողովուրդները որոնք մուխթարի ընտրութեան մասնակցած են։

ԻՒՂԵՐԸ.—Թէ՛ Թուրքիոյ եւ թէ օտար երկիրներու մէջ պատրաստուած իւղերու մասին, ինչպէս ծանուցինք, երէկ խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան բժշկական վարչութեան, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, Քաղաքապետութեան եւ մաքսային վերատեսչութեան կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներ։ Խորհրդակցութիւնները մինչեւ ուշ ժամանակ տեւեցին։ Նկատելով որ խնդիրը հանրային առողջապահութեան հետ առնչութիւն ունի, որոշուեցաւ որ այդ ներկայացուցիչները զատ զատ ծրագիրներ պատրաստեն՝ պէտք եղած որոշումը տրուելու համար։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նահանգին Սիւլէյմանիէի ու Քէրքուք գաւառներուն մէջ քննութիւն կատարելէ ետքը Հալէպ վերադարձող քննիչ պաշտօնեաները նոյն նպատակով Պաղտատի նահանգը պիտի ղրկուին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար Այտընի նահանգին գաւառներէն 50,160 ղրուշ ղրկուած է նահանգին կեդրոնական յանձնաժողովին։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔՆԵՐ. — Վանայ մէջ օդերը նպաստաւոր ըլլալուն համար, հետեւակ, հեծեալ ու թնդանօթաձիգ զինուորները մարզանքներ կը կատարեն։

ԻԶՄԻՏԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, տեղւոյն Տէֆթէրխանէի վարչութիւնը փէրաղի գործողութեանց համար բարձր տուրքեր եւ ճամբու ծախքեր կ'առնէ, որով ժողովուրդը ետ կը կենայ թափու ստանալէ եւ փէրաղի ու ինթիքալի գործառնութիւններէ, որուն հետեւանքով տէրութեան գանձը կը վնասուի։

Բ. ԴՈՒՌԸ քննութեան առած է Եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հիքմէթ պէյի տրուած արտօնութեան — Իզմիրի մէջ չուանի, պարկի եւայլն գործարան մը հաստատելու համար — վերաբերեալ պայմանագրութիւնները եւ յանձնառութեան գիրերը, վասն զի կարգ մը նոր պայմաններ պիտի աւելցուին։

ԻԶՄԻՐԻ օտար ապրանքներու մաքսատան հասոյթը, մինչեւ օգոստոս ամսուան վերջը, տասը հազար ոսկի պակաս եղած է՝ բաղդատմամբ նախորդ տարուան։ Պատճառը ժանտախտն է, վասն զի առեւտրական գործառնութիւնները դադրեցան եւ Իզմիրէն ուրիշ տեղեր ղրկուած ապրանքները չընդունուելով վերադարձուեցան, սակայն հիւանդութիւնը անհետանալէն ետքը, գործերը վերսկսան եւ օգոստոսէն ետքը հասոյթները իրենց առաջուան վիճակը գտան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել կայս. անձնական Գանձուն ընդեղէններու մթերանոցին տնօրէն Ասաֆ պէյի՝ իբրեւ վարձատրութիւն իր բարւոք ծառայութեանց։ Կը շնորհաւորենք Ասաֆ պէյը կայս. այդ շնորհին արժանանալուն համար։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան վիճակագրութեանց տնօրէն Ահմէտ Մէճտի էֆ. որ հիւանդ էր, մեռաւ Պէյլէրպէյիի մէջ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց պատուաստել այն նոր զինուորները որոնք Ա. եւ Բ. զօրաբաժիններուն մէջ պիտի ծառայեն։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը, Բ. Դրան ծրագիր մը մատուցանելով, առաջարկեց որ համառօտեալ հասցէով հեռագիր ստացողներէն տարեկան առնուած հարիւր փր.ի գումարը ոսկեդրամ հարիւր ղրուշի վերածուի եւ վեց ամսուանն ալ 80 ղրուշի։ Այդ որոշումը տրուած է, հեռագրական հասոյթները աւելցնելու նպատակով։

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐ. — Քեաղըթխանէէն բերուելիք անոյշ ջուրը, ինչպէս ծանուցինք, մինչեւ Եըլտըզի հիւանդանոցին մօտերը խողովակներու միջոցաւ բերուած ըլլալով, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հոն ջրամբարի մը շինութեանը ձեռնարկուած է։

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Ապտիւլմէսիհ այս շաբթու Կ. Պոլիս կը ժամանէ։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ քարտուղարներէն Նամամ Քեամիլ պէյ որ հիւանդութիւնը դարմանելու համար իր ծննդավայրը՝ Սուրիա գացած էր, հոն մեռեր է։

ԲԻՏԷ ԵՒ ՍԻՄԻՏ.— Փռապանները Քաղաքապետութեան աղերսագիր մը մատուցանելով յայտարարած են թէ բիտէներու եւ սիմիտներու համար որոշուած գինը հրապարակի սակին համաձայն չէ. ուստի խնդրեր են փոխել զայն։ Խնդիրը յանձնուած է պետական Խորհուրդին։

ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷԻ վերատեսուչ Ալի Րիզա փաշա ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ քաղաքէն 25 քիլօմէթր դէպ ի արեւելեան հիւսիս վիմագրութեան յատուկ քարի հարուստ հանք մը գտնուած է։ Այդ տեղը կայս. անձնական սպայակոյտին առաջին Փէրիգ Ապտուլլահ փաշայի սեպհականութիւնը ըլլալով, շահագործումը անոր կը վերաբերի, օրէնքին տրամադրութեան համաձայն։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ Հաճի Մաղաք փողոցին մէջ Մարիքա անուն կնոջ տունը գողեր մտնելով երեսուն ոսկիի արժէքով զանազան առարկաներ ու գոհարեղէններ եւ 13 ոսկիի չափ դրամ գողցեր են։ Մարիքայի կողմէ յայտնուած կասկածի մը վրայ ձերբակալուեր է Տոլապ Տէրէ բնակող Սարգիս անուն մարդ մը։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԾԵԾԸ.—Հայտար Փաշայի հրէական վարժարանին տնօրէն Շաւալիա էֆ. որ աշակերտ մը ծեծած ըլլալուն համար տասնըհինգ օրուան բանտարկութեան դատապարտուած էր, անցեալ օր նորէն տասներկու տարեկան աշակերտ մը ծեծած ըլլալով վերստին դատուեցաւ ու դատապարտուեցաւ ութ օրուան բանտարկութեան, կէս ոսկի տուգանքի եւ դատական ծախքերու հատուցման։

ՍԱՄԲԱԶԱՐԻ առջեւ, անցեալ իրիկուն, ածուխի տասներկու գործաւորներ տանող մակոյկ մը շրջելով, Եագուպ անուն մարդ մը խեղդուեցաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ զինուորական հրամանատարը՝ մաս մը զինուորներով՝ գացեր է տողը. Սաքըլարտօյի վիրաւորուած տեղը. հոն հարցաքննութեան ենթարկել տուեր է կարգ մը կասկածելի անձեր որոնցմէ տասներկու հոգի Սէլանիկ ղրկեր է։ Տոքթ.-րին վէրքը վտանգաւոր է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Պրուսայի մէջ ուրբաթ գիշեր ժամ 5ին մօտ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, սակայն վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ՌՈՒՄԷԼԻ ՀԻՍԱՐԻ մէջ հինգշաբթի իրիկուն անծանօթ մարդ մը բռնկցուց Պալմըճըի ծովեզերեայ տունը, բայց դրացիները տեսնելով շուտով մարեցին։

ՄՇՈՒՇ.—Շաբաթ առտուան մշուշին ատեն Շիրքէթի 34 թիւ շոգենաւը բաւական վտանգ մը անցուց։ Առտուան ժամ 2ին Ռումէլի Հիսարէն ելած եւ ասիական եզերքէն Պէյլէրպէյ գացած էր, ուրկէ ճամբայ ելաւ դէպ ի կամուրջ։ Այդ միջոցին մշուշը հետզհետէ թանձրանալով շոգենաւը ճամբան շուարած մնաց։ Չորս կողմէն անընդհատ շոգենաւի սուլումներ կը լսուէին։ Այդ միջոցին անգլիական խոշոր շոգենաւ մը յանկարծ Շիրքէթի շոգենաւին առջեւ ելաւ եւ քիչ մնաց որ ցաւալի արկած մը պատահէր, սակայն Շիրքէթի շոգենաւին նաւապետ Պ. Մազաբովիչի ճարտար ու արագ մէկ գործողութեանը շնորհիւ, շոգենաւը վտանգէ ազատուեցաւ. այդ միջոցին Շիրքէթի շոգենաւը հոլանտական շոգենաւի մը մօտեցած ըլլալով հոն կեցաւ մինչեւ մշուշին բացուիլը։ 34 թիւը անընդհատ կը սուլէր. միւս կողմէ ուղեւորներէն ոմանք թիթեղեայ քանի մը պարապ տուփեր թմբուկի պէս կը զարնէին եւ նաւաստի մըն ալ փող մը կը հնչեցնէր։ Ժամը 4.30 հասած էր. ուղեւորները անօթեցած էին, բայց խահուէճիին քով բան մը չկար. կէս ժամ վերջը սուլիչի ձայն մը լսուեցաւ։ Շիրքէթի 19 թիւ շոգենաւն էր որ 34ին մօտեցաւ։ Վերջապէս ժամ 6ին երկու շոգենաւերը կրցան կամուրջ հասնիլ։ Այս առտու ալ թանձր մշուշ մը կար որ մինչեւ կէս օրուան մօտ տեւեց։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՕՔԸ

Օրուան նորութիւնը Բերայի համար, այս պահուս լարախաղաց աղջիկ մըն է, Օլիմփ Էլսիրա, որ հիանալի փորձեր կը կատարէ երկու օղակներուն միջոցաւ. Թրէյճէր եղբայրները միշտ աւելի հրապուրիչ կը դառնան, իսկ քոլիպրինները միշտ աւելի հիանալի։ Սինէմաթօկրաֆը ամէն օր նոր տեսարաններ ցոյց կու տայ։

SIROP & VIN DUSART

Շատ հիւծախտաւորներ որոնց մէկ թոքը բոլորովին փտած էր Սիրօ եւ վէն Տիւզարով բժշկուեցան, երբ սնունդ առնելով հում միս։

ՅՔԹ. ՏԷԼԷՃԷՆ
Բարիզի համալսարանէն

ՍԷՆ ԺՈՐԺ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
HOPITAL S. GEORGES

Մանկանց Սէն Ժորժ հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ՝ տօքթէօր Ցակորոֆ պիտի կատարէ սոյն հաստատութեան մէջ մանկանց հիւանդութեանց խորհրդակցութիւններ եւ վիրաբուժական գործողութիւններ ամէն հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրեր, մինչեւ կէս օր (ժամը 9էն 12 Ը Ե.)։

691 Կնիէ Հիւանդանոցի
Ղալաթիա, 18 դեկտ. 1900 3—8

Ազգային Լուրեր

Խառն Ժողովը իր յառաջիկայ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ Դատական նախարարութենէն հասած թէզքէրէ մը, որ կը վերաբերի գաւառական յարաբերական խնդիրներու։

—Նպաստից յանձնաժողովը ձմրան առթիւ գաւառներէ կարօտութեանց մասին հասած գիրերը կարդալով, հարկ եղած տնօրինութիւնները ընելու եւ որբանոցներու վերաբերեալ կարգադրութիւններով զբաղելու համար, ինչպէս անցեալ շաբթու, նոյնպէս վաղը հրաւիրուած է նիստ ընել Պատրիարքարանի մէջ, Կրօն. Ժողովոյ նիստէն առաջ։

—Բաղէշի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ Նոյ. 28 թուականով. — «Ի բացակայութեան տեղւոյս Առաջնորդին, ընթացիկ գործերը պիտի վարէ Արժ. Տէր Մեսրոպ քահանայ Տէր Սարգիսեան՝ որ կարգուած է առժամանակեայ փոխանորդ։

«—Կեդրոնական վարժարանը՝ լուիկ մնջիկ ու ամենայն կանոնաւորութեամբ բոլորեց իր առաջին եռամսեան, նոյնպէս տարրական երբեակ ծաղկոցները։ Կեդրոնական վարժարանը՝ 2-3 օրուան չափ գրաւոր մրցումներ պիտի կատարէ, որպէս զի կարելի ըլլայ կարգերը զատել եւ աշակերտներու տարողութիւնը ճշտել։ Միայն դիտելի էր որ վերջին եօթնեկին Սպահունի Գրիգոր էֆ.ի Մուշ երթալուն եւ Տէր Մեսրոպ Հօր ալ փոխանորդ կարգուելուն՝ ուսուցչական բացակայութիւններ տեղի ունեցան, որ անշուշտ այնքան կանոնաւոր կերպով սկսուած գործին համար կրնային արգելքներ յարուցանել, բայց շնորհիւ տնօրէնին եւ իր պաշտօնակցին որ եւ է անտեղութիւն առաջ չեկաւ եւ վարժարանը մեծ վնաս մը չկրեց այդ բացակայութիւններէն։

«—Մուլթիկի նպաստընկալ վարժարանին վրայ նպաստաւոր կերպով կը խօսուի, շնորհիւ իր տնօրէն-ուսուցիչ Նազարեան Քերովբէ էֆ.ի, որ ուսեալ եւ փորձառու Բաղէշցի երիտասարդ մըն է։ Իղձ էր թէ բաղդը ունենայինք միեւնոյն գովեստը տալ միւս նպաստընկալ վարժարաններու վրայ ալ, բայց թէ կարելի՞ է երբ այդ վարժարաններու ուսուցիչները խեղճ ու կրակ բաներ են եւ գոնէ ամիսը անգամ մը չեն հրահանգուիր. հոս կը շեշտուի այդ վարժարաններու վրայ հսկողի մը պէտքը, որ գոնէ տասնըհինգ օրը անգամ մը շփման մէջ մնայ անոնց հետ եւ տայ դպրոցական հրահանգներ»։

—Արաբկիրի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ.— «Այսօր, Նոյ. 26, կիրակի, տեղի ունեցաւ Վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեդարձի հանդէսը վայելուչ շքով։ Պաշտօնական աղօթքէն եւ հանդիսական բարեմաղթութիւններէն վերջ, հայ դպրոցի աշակերտները երգեցին Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգ մը, ուրկէ վերջ Կարապետ էֆ. Տիրատուրեան, դպրոցին թուրքերէնի ուսուցիչը, կարդաց Գեր. Առաջնորդ Հօր կողմէ ստորագրուած եւ հայ ժողովրդեան կողմէ իբր թարգման ճառ մը, ուրկէ վերջ դպրոցին աշակերտները երգեցին թուրքերէն երգ մը։ Գայմագամ պէյը աշակերտներուն մօտենալով շնորհակալութիւն յայտնեց հայ ժողովուրդին հաւատարմական զգացումներուն համար, եւ իր ճառը աւարտեց աշակերտներուն յառաջդիմութիւն մաղթելով։ Սոյն հանդէսէն վերջ տեղի ունեցան պաշտօնական շնորհաւորութիւնները, որոնց կարգաւ մեր դպրոցի ուսուցիչներն ալ՝ աշակերտներուն հետ պատուասիրուեցան շաքարով ու թէյով։

«—Որբանոցի օգտին տեսակէտով բեղմնաւոր տարի մը բոլորելու մօտ ենք։ Տարւոյս մայիսէն սկսեալ մինչեւ ցայսօր երեսուն նոր որբեր աւելցան մեր ազգ. որբանոցին մէջ։ Այդ որբերուն վերջին տասը պիտի հոգացուին Եգիպտոսի Որբասէրին կողմէ, ու անոնք որբանոց պիտի ընդունուին դեկտ. 1ին։ Նմանապէս որբանոցը այս տարի 70 ոսկիի բացառիկ շահ մը պիտի ունենայ Հովուական թուղթի արդիւնքէն, որ նուիրուած է վիճակիս առաջնորդ Մուշեղ վարդապետի կողմէ։

«—Ժողովրդական բարոյականի եւ կրթութեան գործը, հակառակ ծնողքներու անտարբերութեան, որով դպրոցները շարունակ ինկալու վիճակին մէջ կը գտնուին, այս անգամ առաջնորդ Մուշեղ վարդապետի կողմէ ձեռք առնուեցաւ տարբեր ուղղութիւնով մը։ Այս գործին յաջողութեան համար հաստատուեցաւ կիներուն յատուկ Ս. Գրոց եւ բարոյականի դաս մը, զոր Առաջնորդ Հայրը կ'աւանդէ եկեղեցիին մէջ ամէն երեքշաբթի օրեր. Նմանապէս երիտասարդներու կիրակնօրեայ վարժարանի մը բացումը կատարուեցաւ, ուր պիտի աւանդուին հայերէն, գիր եւ թուաբանութիւն. կրօնի ուսուցում եւ առողջաբանութեան ընթացք մը, զոր պիտի դասախօսէ Տօքթ. Խոսրով էֆ. Հէքիմեան որչափ ատեն քաղաքս մնայ։ Եթէ ուսանողներու կողմէն պէտք եղած յարատեւութիւնը տեսնուի, աւանդուելիք դասերուն վրայ պիտի աւելցուին թուրքերէնը ու ֆրանսերէնը։ Նմանապէս տղայ մը ղրկուեցաւ Դպրեվանք կրօնաւորութեան պատրաստուելու եւ երկու աղջիկներ Խարբերդի միսիոնարական աղջկանց վարժարանը, ուսուցչուհիութեան համար։ Ասոնց ծախքերը կը հոգացուին տեղական եւ այլ հանգանակութիւններով։

«—Մանուսայի գործին դադարումը այս տարի նիւթական ծանր հետեւանքներ յառաջ բերաւ քաղաքիս ժողովրդին բոլոր դասակարգերուն համար։ Աղքատութիւնը երթալով կը շատնայ, ու գաղթականներուն թիւը կը ստուարանայ թշուառութեան երեսէն։

«—Մէկ-երկու շաբաթ առաջ բնիկ Արաբկիրցի եւ Պոլիս բնակող Տիկին Մարիամ Թ. Հանէսեան քաղաքիս մայր եկեղեցւոյ նուիրած էր արծաթ գաւազան մը։ Այդ առթիւ մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցուեցաւ յիշեալ տիկնոջ հանգուցեալներուն համար»։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիգրան էֆ. Մագսպալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երկու օսմ. ոսկի նուիրած է հիւանդանոցիս Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմէեան, ի Մարսէյլ։

Այրի Տիկին Սրբուհի Գ. Ժամակոչեան, Տէր եւ Տիկին Ռ. Պասմաճեան, Տէր եւ Տիկին Գ. Բիւրքճեան, Տէր եւ Տիկին Թ. Կեսարեան, Տ. Եղիազար Ժամակոչեան, Օր. Լուսիկ Ժամակոչեան, Պետրոս Ժամակոչեան, Օր. Տիգրանուհի Ժամակոչեան, Յովակիմեան, Պասմաճեան, Կեսարեան, Բիւրքճեան, Փափազեան, Կիւմիւշճեան, Կիւմիւշկերտանեան, Նամանճեան, Սարգիսեան, Նշասաճեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հանգուցեալ ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԺԱՄԱԿՈՉԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 դեկտ. — Կը յուսացուի թէ Բէքինի դեսպաններուն եւ չինական պատուիրակներուն միջեւ բանակցութիւնները չորեքշաբթի սկսին՝ բոլոր Տէրութեանց կողմէ ստորագրուած ծանուցագրին հիման վրայ։

—Ուչանկի նաւահանգիստը բացուեցաւ վաճառականութեան համար։

—Իտալացի ծովակալ Քանտիանի գրաւեց Չէ-Քեանկի ծովեզերքին մէկ մասը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրէթօրիայէն կը հեռագրեն թէ Պօէրները գրաւեր են Պրուսթուն քաղաքը։

—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Անգլիոյ կառավարութեան թէ կը կարծէ որ Պօէրներուն դէպ ի Բարէյուսոյ գաղթավայրը արշաւելը կեցած է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 23 դեկտ.—Բէքինէն առնուած լուրի մը նայելով, Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը Լի-Հունկ-Չանկի պիտի յանձնուի՝ անոր ապաքինութենէն ետքը։

ՀՌՈՄ.—Բէքինէն դեկտ. 23 թուականով կը հեռագրեն Սթէֆանի գործակալութեան.—Վաղը Չինացի պատուիրակները իրենց յանձնարարագիրները պիտի յանձնեն օտար դեսպաններուն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԷՊԹԱՈՒՆ. — Բարէյուսոյ գաղթավայրին հիւսիսային կողմը Հոլանտացիներուն մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Կը վախցուի թէ մի՛ գուցէ Հոլանտացիները միանան Պօէրներուն։ Անձրեւներու պատճառով երկաթուղիի երթեւեկութիւնները ընդմիջուած են որով անգլիական զինուորներուն շարժումները կը դժուարանան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը այցելութիւն տուաւ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին, որուն ծանոյց թէ Սեւ Արծիւ պատուանշանը շնորհած է։

ՍԵՒ ԼԵՌ

ՑԷԹԻՆԷ. — Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանը, պատասխանելով Ֆրանց-Եոսէֆ կայսեր շնորհաւորական հեռագրին, հեռագրով խորին երախտագիտութիւն յայտնեց՝ Ն. Վեհափառութեան թանկագին բարեացակամութեանը համար։ Յարեց թէ Դրացի տէրութիւնը, որուն բարձր ղեկավարութիւն եւ մտաւորական յառաջդիմութիւնները բարերար ազդեցութիւն մը ունեցած են Սեւ Լերան բարոյական զարգացումին վրայ (շարունակութիւնը չկայ. Մ. Գ.)։ Նիքոլա իշխանը հեռագիրը կ'աւարտէ ըսելով որ այդ ազդեցութիւնը եւ պատկառելի վեհապետին վեհանձն բարութիւնը եւ մեծանձնութիւնը՝ իրեն համար անգնահատելի քաջալերութիւն մը եղած են՝ իր պարտականութեանց կատարմանը մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Օ.	25	04
Ամէնէն բարձր գին	»	25	04
Ամէնէն վար գին	»	25	02 1/2
Ռումէլի երկթ. զոզ.	Ֆր.	111	87
Ամէնէն բարձր գին	»	111	87
Ամէնէն վար գին	»	111	50

ԲԱՑՈՒՄ 11 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Օ.	25	10
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	111	37 1/2
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		1	03
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօր		9	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Դրամուէյ բաժնեթ.		8	25
» Ժուիսանս		197	—
» պարտաթ.		451	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		66	75

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93
» » » չէք	»	22	75
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	54
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	84

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	35
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Բօլ էմբէրիալ	»	90	12
Քրիմիդ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէթելիք	»	26	—
Ռուսակ. Թղթադրամ	Օ. Օ.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 22 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	32
» » 3 1/2 %		102	90
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	40
) գոց.	»	23	45
» » » Բ.			
« « « Գ.	»	26	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	540	—
Օսմանիէ	»	440	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	112	75
Օսմ. մաքսատուն	»	514	—
Օսմ. Ռէժի	»	317	—
Օպլիկասիոն Թիւրք 4 %		480	—
Քրէտի Լիօնէ		1695	—
Իտալական Ռանթ	»	95	65
Սպանիական արտաքին	»	70	45
Թրանսվալ	»	67	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	95
[illegible]	»	2	–

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	06
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	47	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	81
Օսմանեան Պանքա	11	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մօնօբօլ	41	50
Պուլկարական 1888	88	50
Եգիպտոսի ունիֆիէ	103	97
Տօմինիալ	103	—
Թրանսվալ	2	68
Այտըն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	300

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Դեկտեմբեր

[illegible] Լոնտոնի վրայ	»	240	20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	106	20
Օսմ. Ռէժի	»	291	—

ՊԷՐԼԻՆ, 22 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	65
Ռումէլիի երկաթուղի	»	108	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	200

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 22 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	95
Ռումէլիի երկաթուղի	112	—

ՍԳՈՏԻ ՍՕՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ եւ Պոուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօրիւ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՍԹԱՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ յամին 1843

Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000,000

Ընկերութեան մաթեմաթիքական պաշտօնները՝ իր ապահովագրութեանց հիմնութեան եւ կարեւորութեան համեմատաբար հաշուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող եւ ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՅ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ։

Բաղդատական ցուցակ սակագնոց ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ	ՏԱՐԻՔ			
	35	40	45	50
ՍԹԱՐ ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք »	28.11	33.01	39.55	48.48
Ֆրանսական ընկ.ք »	30.70	35.90	42.60	51.60

ՍԹԱՐԻ գիները ամէնէն աժանն են

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան, 20, 21, 22

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, բատ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղոցն սնուցանելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակաւոր բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը [illegible] այլ խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամ սնունդ կը պատրաստէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին։ կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով սնած տղաք, քաջառողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ
10—26

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբան։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։
504 4—56

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, [illegible], [illegible]
և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Րամզէս	3000	[illegible]	2500
Ամազիս	3000	[illegible]	2400
Թէպզ	3000	Օսայրիս	2350
[illegible]	3000	[illegible]	2250
Տանիս	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
Մէմֆիս	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ԼԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՍԻՆ ԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԷՐԱ, Շիշանէ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց Թիւ 13։

ՎԵՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի քով, թիւ 1.
Չիֆթէ Սէլէր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ սրսկներ (շըրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզգոփ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾՈՒՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ 531

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իբր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի ֆրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կաշիէ և լաթէ կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուստրին, վիտելա, կլասէ, սեւ մորթ, քարտմանտօլ, և մէտաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կրսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քաւով։ Յանձնարարութիւնք կը կատարուին նաեւ չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն
և անմրցելի աժանութիւն
([illegible] թիւ 15)

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ
[illegible] Լիվըրբուլ և
Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Օրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Սարակուա շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլեէմս, հոս հասաւ։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բաբա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և գլխաւորաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և ծիրերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է.
- 180 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ Թղթակազմ հատորով
- 215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ [illegible]

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ և ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Եանենի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաանցաւ [illegible] ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, հաստատուն և գեղեցիկ արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բաց տարիք, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] առանց ցաւի [illegible]։

Բ. Գ. [illegible] կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդներ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը [illegible] ՅՈՒՆԻՍԻ 11 197

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ և Ամերիկայի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	[illegible]
Արմէնեան	10500	Էճիփշըն	[illegible]
Քէսդրիան	10500	[illegible]	[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	[illegible]
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	[illegible]
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	[illegible]
Ժօրճիան	8000	Անտալուզիան	[illegible]
Պոստոնիան	8000	[illegible]	[illegible]
Վըրճինիան	8000	Լէսպիան	[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինթօ	[illegible]
Վալօնիան	3700	Օբօրտօ	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի [illegible] կը խնդրուի [illegible] ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ [illegible] Նաւէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600 Հին [illegible]

ԼԱՆԳՌԸ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ,
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ապահովագրութեան գումար [illegible] միլիոն.
1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 259 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Տ. Գ. [illegible] Չիլլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» [illegible] Հէքոս, Դեր-Նախագահ.
» [illegible] Հէքոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» [illegible], » » » »
» Անթուան Պրօզէյ տ'Օսթէն.
[illegible]
[illegible]

[illegible]
Տ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տունը.
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

COMP[illegible] RUSS[illegible]
NAVIGATION A VAPEUR ET D[illegible]
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Երկ. 12/25 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի
Գշ. 13/26 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա [illegible] 10ին միջօրէէն առաջ [illegible]
Դշ. 14/27 Օտէսա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ
Դշ. 14/27 Ինէպօլու, Սինոպ, [illegible] Կերասոն, Տրապիզոն, Բաթում ժամը 1էն յետ միջօրէի
Ուր. 15/28 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հուլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գարսօ	895	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արքօսօ	2377	Դիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինդու	3720	Միլօ	1057	Սթէնօ	1200
Քօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաչիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քրամօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրիլնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էգլօ	2464	Իտահօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբէտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրատօ	1841	Քիլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2207	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	[illegible]	1828	Քօվինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1059	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլօրատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

[illegible] շոգենաւը, Նաւապետ Պէրբար, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քէչէճի [illegible] խան. Ղալաթիա 377

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ [illegible]
Ն. ՔՈՒՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Դեկտ. 24ին Սիւռաբի, [illegible]
[illegible]
Դեկտ. 25ին Սիւռաբի, ուղ. [illegible]
[illegible] Բարիզի համար
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին [illegible] վրայ 516 [illegible]

Արտօնատէր ՅԱՐԷՆ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

—)(125)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԵ.

ՄՆՈՎՏՕՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՂՋԻԿԸ

6

«Ամիսներով ապրած էի Պ. տ'Առսիի գթասրտութեամբ։ Միակ չքմեղանքս՝ այդպէս ըրած ըլլալուս՝ բոլորովին տաոր անգիտակից ըլլալս էր։ Բայց հիմա որ մեր մէջ եղած յարաբերութիւնները գիտէի, բնականաբար պէտք էր որ անմիջապէս վերջացնէի զանոնք։ Բայց ի՞նչ պիտի ընէի։ Ո՞ւր պիտի երթայի։ Օրիորդ Տոլըմբըլէն զատ՝ որուն հասցէն չէի գիտեր, բնաւ բարեկամ չունէի, բաց ի Սէնֆի Լըվըլէն ու Ժիբսիներէն և մէկ քանի Կալէճի ագարակատէրներէ։ Բարերարիս առատաձեռն գթասրտութեամբ ապրիլ հիմա որ գիտակից էի այդ բանին՝ կը զգայի թէ անկարելի էր ինծի։

—Ստակ մը անգամ չունէի։ Անգլիոյ որ և է մէկ կողմը երթալու համար երկաթուղիի տոմսը վճարելու դրամ անգամ չունէի։ Բան մը միայն կը մնար ինծի ընել. — գրել քեզի։ Առտուն ելած ատենս՝ կատարելապէս միտքս դրած էի իսկոյն քեզի գրել. Տիկին Թիթուինկէն իմացած էի թէ պարոն տ'Առսի միշտ առանձին կը նախաճաշէր իր ննջասենեակին կից փոքրիկ խուցի մը մէջ, և միշտ ուշ կ'ընէր նախաճաշը։ Իմ նախաճաշս, ըսաւ ան, պիտի պատրաստուած ըլլար պզտիկ կանանչ խուցին մէջ։ Եւ երբ ննջասենեակէս դուրս ելայ, հագայ առտուն պատմուճան մը որ ինծի համար պատրաստուած էր, տեսայ որ տանտիրուհին նրբանցքներուն վրայ կը պտըտէր։ Պզտիկ կանանչ խուցը առաջնորդեց զիս։ Պատերուն վրայ երկու հայելիներ կային սեւ կաղնեփայտէ քանդակներով զարդարուն շրջանակներու մէջ, որոնց վերեւ ծիւսրներու ու հրեշտակներու գլուխներ կը ծածանէին։ Իւրաքանչիւր շրջանակ կը պարունակէր երկու բոլորաձեւ հայելիներ որոնք Հօլի Կրէյլի պատմութիւնը ներկայացնող նկարներով շրջապատուած էին։ Սենեակը կահաւորուած էր նորօրինակ բազմոցներով ու աթոռներով, որոնց վրայ գեղեցիկ պզտիկ հին պատկերներ նկարուած էին։ Տիկին Թիթուինկ ըսաւ ինծի թէ նախաճաշի համար ժամ մը որոշած չըլլալուս՝ պիտի սպասէի քանի վայրկեանի չափ։

—Խուցին մէկ անկիւնը՝ մեծկակ յարկադարան մը կար, որուն վրայ դրուած էին մէկ երկու ֆրանսերէն վէպեր, կանանչ և դեղին թուղթէ կողքերով, և մէկ քանի օրաթերթերու շաբաթաթերթեր, զորս կը թղթատէի։ Անոնց մէջ զարմանքով գտայ «Ռաքսթօն Կազէթ» կոչուած թերթ մը։ Բայց իսկոյն հասկցայ թէ ինչպէս հոն եկած էր, վասն զի թերթին ճակատը լուսանցքին վրայ գրուած էր սա հասցէն. «Տոքթէօր Միվարդ, Ուիմբոլ Սթրիթ, Լոնտոն»։ Պարոն տ'Առսի ըսած էր ինծի թէ այն պարոնը որուն ձայնը լսեցի հողմարգելին ետեւէն՝ հիւանդութեանս միջոցին զիս խնամող բժիշկն էր, և հիմա մէկէն ի մէկ միտքս եկաւ որ Ռաքսթօնի մէջ Տոքթ. Միվարդ մը կար, թէպէտ երբեք չէի տեսած զանի հոն բնակութեանս միջոցին։ Ասոնք անտարակոյս միեւնոյն և մէկ անձ էին, և Ռաքսթօնէն մէկը ղրկած էր թերթը՝ Լոնտոն, բժիշկին տունը։

—Թերթին սիւնակները աչքէ անցուցի շատ բուռն հետաքրքրութեամբ, և շուտով աչքիս զարկաւ կապոյտ մատիտով շրջանակի մը մէջ առնուած հատուած մը։ «Հընտըն Սաթըրտէյ» կոչուած թերթէ մը քաղուած էր այն, և երկար տեղեկագիր մըն էր քու մասիդ, որուն մէջ ըսուած էր թէ ամարանոցի մը մէջ կը բնակէիր Կալէս, Ժիբսի աղջկան մը հետ։

Երբ Ուինիֆրէտ այս խօսքերը ըսաւ, մոռցայ իր պատմութիւնը չընդմիջելու համար տուած խոստումս և գոչեցի.

—Դուն ալ հաւատացի՞ր այդ լրբենի հրատարակութեան, Ուինի։

—Ըսել թէ հաւատացի անոր իբր պարզ խղճութիւն մը՝ սխալ պիտի ըլլար հարկաւ։ Երբեք չէի տարակուսեր որ կը սիրէիր զիս՝ տղայութեանս։

—Տղայութեա՞նդ։ Ուրեմն կը կարծե՞ս որ չէի սիրեր զքեզ այն գիշերը Ռաքսթօնի ծովեզրին վրայ։

—Չէի կասկածեր որ կը սիրէիր զիս ան ատեն։ Բայց հարստութիւնը, ըսած էին ինծի, շատ անբարոյացուցիչ է, և կը մտածէի թէ հիւանդութեանս ատեն զիս գտնելու և պաշտպանելու համար երբեք չջանալդ՝ կրնար փոփոխամտութեան արդիւնք եղած ըլլալ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, այս մտածումները մօրմէդ ունեցած երկիւղիս միանալով թոյլ չտուին որ քեզի գրեմ։

—Ուինի, Ուինի, ըսի. «Ինքնակոչ զարգացած խորհողներու այդ տեսութիւնները, որոնց հաւատալ սորվեցուց քեզ մօրաքոյրդ, այդ գաղափարները թէ սէրն ու հարստութիւնը չեն կրնար ապրիլ, նախապաշարումներ են այնքան անձուկ և այնքան կոյր, որքան նախապաշարումները հակառակորդի մը որ իմ ընտանիքիս անդամներէն ոմանց բնութիւնները հիմէն քանդած է։

—Ատոր բաւական ապացոյց էր, ըսաւ, սիրելի տխուր դէմքիդ արտայայտութիւնը, երբ առաջին անգամ հոս տեսայ քեզ։ Որովհետեւ կ'ըսէին թէ քու կեանքդ Թափառաշրջիկի մը կեանքն էր եղած, փոյթ չըրի գրել քեզ Ռաքսթօն, և չէի ալ գիտեր թէ ուր ղրկէի նամակս։ Լրագրին մէջ կարդացածս՝ աւելորդ է ըսել՝ մեծապէս խռովեց զիս։ Դառնագին աղաղակեցի, և շատ խեղճ ճաշ մը ըրի։ Ճաշէն ետքը Պ. տ'Առսի սենեակէն ներս մտաւ, և ջերմապէս ձեռքս թօթուեց։ Տեսաւ որ կ'աղաղակէի և լուռ մնաց ու կարծես ինքն իրեն պատճառը կը հարցնէր։ Աթոռ մը քաշելով դէպ ինծի, նստաւ ու յարեց.

—Վախնամ թէ աղէկ չէք քնացած, օրիորդ Վին։

—Ոչ շատ աղէկ, պատասխանեցի։ Յետոյ իրեն նայելով ըսի. Պ. տ'Առսի, ձեզի ըսելիք մը ունիմ և ատիկա ըսելու վայրկեանն է հիմա։

—Զարմացած նայուածք մը ձգեց վրաս, որպէս թէ գուշակէր ըսելիքս։

—Եւ ես ալ ձեզի ըսելիք մը ունիմ, օրիորդ Վին, ըսաւ ժպտելով. և այս յարմար վայրկեանն է ըսելու։ Մինչեւ անցեալ մէկ քանի շաբաթները՝ Օքսֆորտէն երիտասարդ մը ինծի քարտուղարութիւն կ'ընէր։ Հիմա բաժնուած է ինէ, և ես ալ ուրիշ մէկը կը փնտռեմ։ Իր պարտականութիւնները՝ չմոռնամ ըսել՝ շատ ծանր եղած չեն։ Իմ նամակներս շատերը՝ ոչ ամէնքը՝ ես կը գրեմ, և իմ թղթակցութիւնս հեռու է շատ ընդարձակ ըլլալէ։ Իր գլխաւոր պարտականութիւնը եղած է իրիկունները ինծի ընթերցումներ ընել։ Տարիներէ ի վեր աչքերս չեն այնքան զօրաւոր որքան պէտք էին ըլլալ նկարչի մը աչքերը. և ակնաբոյժը որուն դիմեցի ըսաւ ինծի թէ նկարչութեան յոգնութիւնները արդէն շատ էին աչքերուս համար և թէ չէի կրնար ընթերցումներու համար ալ լոյս վատնել։ Ինծի պէս կը սիրեմ կարդալը։ Գիրքերուն ինծի պատճառած հաճոյքէն զրկուիլը թշուառ ըլլալ պիտի ըլլար ինծի համար, ուստի երբ կարեւոր բան մը նկատած եմ քարտուղարիս բարձրաձայն ինծի ընթերցումներ ընելու գործը։ Եթէ այդ պաշտօնը դուք ստանձնէք, մեծագոյն ծառայութիւնը ըրած պիտի ըլլայիք ինծի։

—Պարոն տ'Առսի, ըսի, կը կասկածիմ ձենէ։

—Կը կասկածի՞ք ինէ, օրիորդ Վին։

—Կը կասկածիմ ձեր վեհանձն սրտէն։ Կը կասկածիմ թէ պարզապէս ինծի համար պաշտօն մը կը հնարէք կոր, որով հետեւ կը կարեկցիք ինծի։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ
(Շարունակելի)